

Kasvunkansio osana varhaiskasvatuksen pedagogista dokumentointia

LAB-ammattikorkeakoulu

Sosionomi

2022

Taina Kantola

Tiivistelmä

Tekijä(t) Kantola, Taina	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Valmistumisaika 2022
	Sivumäärä 39	
Työn nimi Kasvunkansio osana varhaiskasvatuksen pedagogista dokumentointia		
Tutkinto ja koulutusala Sosionomi, sosiaalipedagoginen varhaiskasvatus		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio (jos opinnäytetyöllä on toimeksiantaja) Leena Mielonen, varhaiskasvatusyksikön johtaja, Kouvolan kaupunki		
Tiivistelmä <p>Varhaiskasvatukseen on lain mukaan sisällyttävä pedagogista dokumentointia, mutta sen tarkoitus ja sisältö ovat usein vielä työntekijöille epäselviä. Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli vahvistaa varhaiskasvatuksen työntekijöiden ammattitaitoa selventämällä mitä pedagogisuudella dokumentoinnissa ja erityisesti kasvunkansioissa tarkoitetaan. Tavoitteena oli tehdä konkreettinen kasvunkansio, josta saa uusia työkaluja pedagogisen dokumentoinnin toteuttamiseen.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Kouvolan kaupungin ja sen kahden päiväkodin kanssa. Päiväkotien varhaiskasvatuksen opettajilta kysyttiin, mitä he haluavat tietää pedagogisesta dokumentoinnista ja sen toteutumisesta kasvunkansioissa. Toiveena oli selkeä ohjeistus miten kasvunkansiota voi hyödyntää toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.</p> <p>Toiminnallisessa osuudessa dokumentoitiin Koulurinteen päiväkodin 3-5-vuotiaiden lasten ryhmän toimintaa mm. valokuvaamalla ja haastattelemalla lapsia. Huoltajia osallistettiin kysymällä heidän toiveitaan oman lapsensa dokumentoinnille. Dokumentteja sekä lähdekirjallisuudesta saatua tietoa käytettiin opinnäytetyön tuotoksena syntyneeseen varhaiskasvatuksen työntekijöiden info- ja ideakansioon, joka vastasi tarpeeseen.</p>		
Asiasanat varhaiskasvatus, pedagoginen dokumentointi, kasvunkansio,		

Abstract

Author(s) Kantola, Taina	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2022
	Number of Pages 39	
Title of Publication Growth Folder as part of early childhood pedagogical documentation		
Degree and field of study Bachelor`s degree programme in social services		
Name, title and organisation of the client (if the thesis work is commissioned by another party) Leena Mielonen, the leader of the early childhood education unit, the city of Kouvola.		
Abstract <p>A pedagogical documentation belongs to early childhood education according to the Early Education Act. Early childhood employees are not clear yet. The purpose of the thesis was to explain employees what is pedagogical documentation. The thesis was made in cooperation with Kouvola City and two kindergartens. The teachers of early childhood education were asked what they want to know about the theme.</p> <p>The aim was clear instructions on how to use a growth folder in planning, implementing and evaluating operations. The thesis was functional. It was done by documenting the activities of children aged 3-5 years by photographing and interviewing them. Parents were asked what they want to know about their children's everyday life in kindergarten. Documents and literary sources were used in the thesis. The output of the thesis was an info and idea folder that responded to the need.</p>		
Keywords Early education, pedagogical documentation, growth fleet,		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Pedagoginen dokumentointi varhaiskasvatuksessa.....	2
2.1	Pedagogisen dokumentoinnin taustaa	2
2.2	Pedagogisen dokumentoinnin kolme näkökulmaa.....	3
2.3	Varhaiskasvatuksen pedagogiset dokumentit.....	5
3	Dokumentoinnin eettisiä kysymyksiä	9
4	Kasvunkansio ja sen pedagoginen prosessi	10
4.1	Kasvunkansion määrittelyä	10
4.2	Aloita kysymyksistä	11
4.3	Dokumentoi toimintaa	12
4.4	Tulkitse ja päättelee	14
4.5	Muuta ja arvioi toimintaa	15
5	Opinnäytetyön toteutus	16
5.1	Yhteistyökumppanien esittely	16
5.2	Tutkimus ja kehittämismenetelmät	16
5.3	Kehittämisen prosessin kuvaus	17
5.3.1	Aloitusta- ja suunnitteluvaihe.....	17
5.3.2	Toteutus	18
6	Tuotos- Pedagoginen kasvunkansio, info- ja ideakansio varhaiskasvatuksen työntekijöille	23
7	Yhteenveto ja pohdinta	34
	Lähteet	37

Liitteet

Liite 1. Haastattelurunko pedagogiseen yhteisöpalaveriin

Liite 2. Saatekirje vanhemmille

Liite 3. Kyselylomake vanhemmille

Liite 4. Pedagoginen kasvunkansio/ Info- ja ideakansio varhaiskasvatuksen työntekijöille

1 Johdanto

Varhaiskasvatus on jokaisen alle kouluikäisen lapsen oikeus. Se koostuu monenlaisista palasista, jotka on kuvattu vuonna 2015 uudistettuun lakiin ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Toiminnan on oltava pedagogista, ja pedagogisen dokumentoinnin on oltava osa toimintaa. Erityisesti painotetaan vanhempien ja lasten osallisuutta, mitä ei ole aina ihan helppoa sovittaa vanhaan ja totuttuun toimintatapaan. On opeteltava tietoisesti uusia tapoja ja otettava uusia palasia käyttöön. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 6-7.)

Pedagoginen dokumentointi on iso kokonaisuus, jonka tarkoitus ja sisältö ovat usein vielä epäselviä. Tutkimuksen mukaan Suomalaisista varhaiskasvattajista lähes 40 % ei käytä työssään lainkaan pedagogista dokumentointia. Toimintaa kyllä dokumentoidaan aikuislähettöisesti, mutta toiminnan suunnitteluun sitä ei ajan ja osaamisen puutteen vuoksi juurikaan käytetä. (Rintakorpi 2018a, 49.) Myös yhteistyöpäiväkotien varhaiskasvatuksen opettajat olivat epävarmoja miten pedagogisuus voisi näkyä kasvunkansioissa (Ryhmähaastattelu 2021).

Opinnäytetyön tarkoitus on selventää varhaiskasvatuksen työntekijöille mitä pedagogisuudella dokumentoinnissa tarkoitetaan. Koska aihe on niin laaja ja pedagogista dokumentointia voi tehdä monilla eri tavoilla, keskityn erityisesti kasvunkansion pedagogisuuteen. Tarkoitus on lisätä ja vahvistaa varhaiskasvattajien ammattitaitoa ja antaa uusia välineitä toteuttaa pedagogista dokumentointia.

Tavoitteena on tehdä konkreettinen ideakasvunkansio. Se sisältää faktatietoa dokumentoinnin pedagogisuudesta ja siitä saa ideoita oman lapsiryhmän kasvunkansioiden toteuttamiseen. Tavoitteena on että kansioista välittyy selkeä kuva dokumentoinnin prosessista ja siitä, miten lapsia ja vanhempia voi osallistaa prosessissa, sekä miten kasvunkansiota voi hyödyntää toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.

Tutkimus osoittaa, että mitä enemmän varhaiskasvattaja käyttää pedagogista dokumentointia työvälineenään, sitä luovempaa ja ennakkoluulottomampaa toiminta on. Pedagogisella dokumentoinnilla on myös selvä yhteys lasten osallisuuteen toiminnan suunnittelussa ja varhaiskasvattajien tyytyväisyyteen omaan ammatilliseen osaamiseensa. (Rintakorpi 2018a, 59.) Turjan (2017, 49) mukaan pedagogisella dokumentoinnilla mahdollistetaan parhaiten lapsen pitkäjänteinen osallisuus toiminnan arviointiin ja suunnitteluun.

Rintakorven (2019) sanoin: *dokumentoinnista tulee pedagogista dokumentointia kun dokumentteja tulkitaan tarkoituksena suunnitella ja kehittää varhaiskasvatusta.*

2 Pedagoginen dokumentointi varhaiskasvatuksessa

2.1 Pedagogisen dokumentoinnin taustaa

Suomalaista varhaiskasvatusta ohjaa useat viralliset asiakirjat, dokumentit, joista kerron tarkemmin luvussa 1.3.1. Kaiken varhaiskasvatustoiminnan perustana on Yk:n **lapsen oikeuksien sopimus**, jonka mukaan jokaisella lapsella on oikeus ilmaista mielipiteensä kaikissa häntä itseään koskevissa asioissa ja lapsen näkemykset on huomioitava lapsen iän ja kehitystason mukaisesti. (Unisef 2021). **Varhaiskasvatustilanne** ja opetushallituksen laatima **Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet** säätelevät miten varhaiskasvatusta järjestetään. Tavoitteena on laadukas ja yhdenvertainen varhaiskasvatus koko maassa. Varhaiskasvatus on iso osa pienen lapsen elämää ja se luo vahvan perustan elinikäiselle oppimiselle. On tärkeää tuntea jokainen lapsi ja hänen yksilöllinen kehityksensä, ja myös arvioida oppimista. (Opetushallitus 2018, 7-8.)

Pedagogiikka varhaiskasvatuksessa on erityisesti kasvatus- ja varhaiskasvatustieteelliseen tietoon perustuvaa, suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa tavoitteena lapsen hyvinvointi ja oppiminen. Toiminta on kasvatuksellista, hoidollista ja opetuksellista vuorovaikutusta henkilöstön, lasten ja ympäristön kanssa. (Opetushallitus 2018, 22.) Varhaiskasvatuksessa tapahtuva dokumentointi on lähtöisin 1970-luvulta Italialaisesta Reggio-Emilia kasvatusajattelusta, jossa opetus ja sen tavoitteet rakentuvat lasten, vanhempien, varhaiskasvattajien ja ympäröivän yhteisön sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Opetuksessa käytetään ennakkoluulottomasti erilaisia tieteellisiä ja luovia projekteja, joissa dokumentoidaan lasten oppimisprosesseja ja tehdään näkyviksi lasten oivallukset ja näkemykset. Dokumentit ja niiden avulla toiminnan arviointi ovat olennainen osa Reggiolaista kasvatusta. (Rintakorpi 2018a, 18-19.)

Dokumentointia on tehty päiväkodeissa jo vuosikymmenien ajan. Yleisesti sen ajatellaan olevan lapsen tuotosten ja muistojen keräämistä lasten omiin kansioihin. Nykyisin dokumentointi varhaiskasvatuksessa on myös päivähoidon arjen tallentamista ja toiminnan näkyväksi tekemistä sekä toiminnasta tiedottamista vanhemmille. (Tarkka 2021.)

Varhaiskasvatuksen tutkijoiden mukaan dokumentointi voidaan jakaa kahteen osaan, sisältöön ja prosessointiin. Sisältöä ovat kaikki lasten työt, valokuvat, videot, tallenteet, haastattelut, muistiinpanot, ym, ja prosessointia näiden sisältöjen reflektiivinen hyödyntäminen varhaiskasvatuksen kehittämisessä. Pedagoginen dokumentointi sisältää nämä molemmat osat. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 10.)

Varhaiskasvatuksen toimintaa dokumentoidaan, jotta lasten ja lapsiryhmän mielenkiinnon kohteet ja oppimisprosessi saataisiin näkyväksi, ja lasten toiveita, tarpeita ja ajattelua

voitaisiin hyödyntää toiminnan suunnittelussa. Pedagoginen dokumentointi auttaa kehittämään varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria sekä lisää hoitajien ammattiosaamista. (Opetushallitus 2021.)

2.2 Pedagogisen dokumentoinnin kolme näkökulmaa

Opetushallituksen (2021) mukaan *pedagogisen dokumentoinnin tavoitteena on oppia tuntemaan yksittäistä lasta, mahdollistaa huoltajien osallisuus lapsensa varhaiskasvatukseen, ymmärtää lasten välisiä suhteita ja tunnistaa ja tiedostaa henkilöstön ja lasten välisen vuorovaikutuksen luonnetta.*

Pedagogista dokumentointia toteutetaan 1. lapsen ja vanhemman, 2. lapsiryhmän sekä 3. henkilöstön tasolla. Kaikissa näkökulmissa ensimmäisenä pohditaan mikä on tärkeintä ja mihin dokumentoinnilla tähdätään. Vasta sen jälkeen dokumentoidaan erilaisia keinoja käyttäen. (Tarkka 2018.)

Lapsen ja huoltajien näkökulma

Lapsen näkökulmaa tarvitaan kun halutaan saada selville asioita jotka ovat tärkeitä lapsen kasvun ja kehityksen kannalta, esimerkiksi mikä lasta kiinnostaa ja mitä hän haluaa oppia (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 93). Yksittäiseen lapseen kohdistuvan dokumentoinnin avulla lapsi kokee, että hän on tärkeä ja hänen ajatuksiaan kuullaan. Hän saa myös itse mahdollisuuden vaikuttaa asioihin. Pienellä lapsella ei välttämättä ole sanoja tai tietoa mitä he haluaisivat oppia tai tehdä. Siksi hänelle tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia, ja havainnoinnin avulla ymmärretään mistä lapsi innostuu. (Tarkka 2018.) Havainnointi onkin perusta kaikelle varhaiskasvatuksen suunnittelulle ja toteuttamiselle, sillä sen avulla on mahdollista tuntea lapsi ja hänen näkökulmansa paremmin (Koivunen & Lehtinen 2015, 16).

Varhaiskasvatuksessa tulee edistää lasten, huoltajien ja henkilöstön osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa kaikessa toiminnassa. Tämän vuoksi osallisuutta edistävien toimintatapojen kehittäminen on tärkeää. Osallisuuden tunnetta lisää esimerkiksi lasten ja huoltajien osallistuminen toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin sekä lasten sensitiivinen kohtaaminen ja kuulluksi tuleminen kokemus. (Opetushallitus 2018, 30.) Vanhemmat ja lapset tuntevat oman elämänsä parhaiten. Dokumentoinnin avulla vanhemmat saavat tietää miten pedagogiikka käytännössä toteutuu ja miten lasten yksilölliset tarpeet ja toiveet huomioidaan toiminnassa. Pedagogista dokumentointi on vasta silloin, kun vanhemmat ja lapsi otetaan mukaan dokumenttien tarkasteluun ja niiden kautta toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 20-21.)

Huoltajien näkemykset korostuvat enemmän mitä pienemmästä lapsesta on kyse. Perhe on osa lapsen elämää ja sen arvostaminen ja huomiointi auttavat varhaiskasvatusta ymmärtämään asioiden välisiä merkityksiä. Lapsen varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria luodaan yhdessä huoltajien ja perheen kanssa. (OPH 2021.)

Lapsiryhmän näkökulma

Pedagoginen dokumentointi mahdollistaa lapsilähtöisen toiminnan toteutuksen päiväkotiryhmässä. Kun lasten toimintaa havainnoidaan ja dokumentoidaan, voidaan selvittää lapsiryhmän mielenkiinnon kohteita ja toiveita. Dokumentteihin palaaminen ja niiden tarkastelu yhdessä on prosessissa olennaista. Dokumentaatiota tarkastellessa voi huomata asioita mitä ei muuten näe, esimerkiksi lapsiryhmän vertaissuhteita ja arjen toimintaa lapsen näkökulmasta. (Smeds 2018)

Miten on mahdollista huomioida jokainen lapsi yksilöllisesti, kun kaikki toiminta tapahtuu ryhmässä? Mitkä ovat ne erilaisia ideoita yhdistävät tekijät, joista kootaan kaikille lapsille sopiva kokonaisuus? Miten kasvatuksessa voidaan huomioida laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ja samalla käyttää monipuolisia menetelmiä? Näihin kysymyksiin on mahdollista vastata esimerkiksi projektityöskentelyn avulla, missä erilaiset toiveet ja tarpeet voidaan liittää isompaan oppimiskokonaisuuteen. Lasten yksilöllisten toiveiden ja tarpeiden huomiointi koko ryhmän toiminnassa vaatii vahvaa pedagogista osaamista ja tiimityötä. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 96-97.)

Varhaiskasvattajien näkökulma

Varhaiskasvatuksen opettajalla on vastuu ryhmän toiminnan arvioinnista ja kehittämisestä, eikä sitä tapahdu ilman toiminnan reflektointia ja yhdessä pohtimista. Oma työtään on hyvä tarkastella kriittisesti esimerkiksi pohtimalla, miten lapsiryhmän toiminta ja tieteellinen tutkimustieto yhdistetään käytännössä. Ammattitaitoa on osata sanoittaa omaa työtään ja saada koko tiimi mukaan toiminnan kehittämiseen. (Tast 2018a.) Varhaiskasvattajan on osattava havainnoida kehitykseen, oppimiseen ja hyvinvointiin liittyviä alueita sekä yhdistää eri oppimisen alueet ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet käytäntöön (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 106).

Työntekijälle pedagoginen dokumentointi on tärkeä työväline, jonka avulla pääsee arvioimaan omaa työtään. Dokumentoinnin avulla hyvin tehty työ tulee näkyväksi, mutta se voi tuoda esille myös puutteita ja ongelmia, ja saada kasvattajat pohtimaan omia toimintatapojaan. Kun vanhoja toimintamalleja aletaan muuttamaan, se vaatii ajan lisäksi pedagogista keskustelua ja päättäväisyyttä sekä vahvaa johtajuutta. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 16.)

2.3 Varhaiskasvatuksen pedagogiset dokumentit

Viralliset dokumentit

Ylin varhaiskasvatuksen toimintaa määrittävä dokumentti on Yk:n lapsen oikeuksien sopimus, jonka tärkein ajatus on antaa lapsen olla lapsi. Sopimuksen tavoitteet ovat suojeleminen, osallisuus ja yhteiskunnallinen tasa-arvo (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 31). Lapsen oikeuksien sopimuksen 13. artiklassa sanotaan, että lapsella on oikeus ilmaista vapaasti mielipiteensä. 28-29 artiklan mukaan lapsella on myös oikeus saada opetusta ja opetuksessa tulee parhaalla mahdollisella tavalla pyrkiä lapsen persoonallisuuden, taitojen ja valmiuksien kehittämiseen. (Unisef 2021.)

Varhaiskasvatusta säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen, varhaiskasvatuksen järjestämisestä ja tuottamisesta. Lain tavoitteena on mm. varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin, kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä varmistaa oppimista edistävä ja lasta kunnioittava kasvuympäristö. (varhaiskasvatustalaki 2018 3§). Pedagogisen dokumentoinnin avulla lapsesta voidaan hankkia tietoa, jonka perusteella lain vaatimaa suunnitelmallisuutta ja tavoitteellisuutta voidaan toteuttaa. Varhaiskasvatustalain mukaan myös lapsen huoltajille on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017,32.)

Varhaiskasvatustalain määrätään myös joistakin virallisista dokumenteista jotka koskevat varhaiskasvatuksen suunnittelua, toteutusta ja arviointia. Kunnan, kuntayhtymän ja yksityisen palveluntuottajan on laadittava opetushallituksen määräämän Varhaiskasvatustalain perusteiden pohjalta oma paikallinen varhaiskasvatustalain suunnitelma. Suunnitelma voidaan kohdistaa palvelujen tuottajaan, yksikköön, ryhmään tai toimintamuotoon. Varhaiskasvatustalain suunnitelmassa tulee huomioida tarvittava yhteistyö paikallisten yhteistyötahojen, kuten opetustoimen ja sosiaali- ja terveystalain kanssa. (Varhaiskasvatustalaki 2018, 540/22§.)

Kaikki lapsen hoito ja opetus varhaiskasvatustalain perustuu lapsen henkilökohtaiseen varhaiskasvatustalain suunnitelmaan, joka on varhaiskasvatustalain vaatima pedagoginen dokumentti (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017,32). Varhaiskasvatustalain suunnitelmassa tulee huomioida lapsen omat mielipiteet, vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet (Opetushallitus 2018, 10).

Varhaiskasvatustalain käytetään myös paljon erilaisia testaus- ja arviointimenetelmiä, joilla halutaan selvittää lapsen tuen tarpeita (Pihlaja & Viitala 2018, 96). Muita pedagogisia

asiakirjoja ovat esim. henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma eli HOJKS, pedagoginen arvio ja ryhmän toimintatapojen suunnitelma. Lasten pedagogisten asiakirjojen sisällöt ja ulkonäkö vaihtelevat jonkin verran eri paikkakunnilla. Olennaista on niihin kirjattu tieto ja tavoitteet pedagogiselle toiminnalle. Kaikella mitä kirjataan, pitää olla pedagoginen merkitys. (Pihlaja & Viitala 2018, 109-111.)

Dokumentit tiedonsiirron välineenä

Tiedottaminen varhaiskasvatuksen sisällöistä ja lapsen toiminnasta ryhmässä lisäävät parhaimmillaan vanhempien osallisuutta ja arvostusta varhaiskasvatusta kohtaan, sekä syventävät vuorovaikutusta suhteessa varhaiskasvatushenkilöstöön. Pedagogisen dokumentoinnin yksi tehtävä onkin yhdistää lapsen eri elinpiirejä. (Rintakorpi ym. 2017, 66.)

Suomen suosituin kodin ja koulun/varhaiskasvatuksen välisessä viestinnässä ja tiedotuksessa käytettävä verkkopalvelu on Wilma. Wilma on tietoturvallinen järjestelmä jonka kautta voi lähettää myös pedagogisia salassapidettäviä dokumentteja, mikä tekee viestinnän vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan välillä helpoksi. (Visma 2021.)

Kun dokumentoinnin tavoite on toiminnasta tiedottaminen, siihen voi myös osallistaa lapsia. Lapset voivat esimerkiksi valita kuvia päivän/ viikon tärkeimmistä toiminnoista, tai he voivat kertoa ”päiväkirjamaisesti” mitä on tehty. Näitä dokumentteja voidaan jakaa vanhemmille päiväkodin ilmoitustaululla tai jollakin yhteisesti sovitulla verkkoalustalla. (Rintakorpi ym. 85.)

Tiedottaminen ja toiminnan näkyväksi tekeminen dokumentoinnin avulla voi sisältää myös ongelmia. Dokumentit ovat yleensä vain osa kokonaisuudesta, pieniä hetkiä jotka dokumentoija on valinnut, ja vanhempi tai lapsi voi tulkita niitä eri tavalla kuin henkilöstö. Rintakorpi pohtii, *että onko tällainen dokumentointi lähempänä joukkotiedotusta kuin toiminnan lapsilähtöistä pedagogista kehittämistä.* (Rintakorpi 2018a, 56-57.) Toisaalta varhaiskasvatus on olennainen osa yhteiskuntaa ja koulutusjärjestelmää ja varhaiskasvatuksen positiivinen näkyvillä olo on erityisen tärkeää yhteiskunnallisen keskustelun ja päätöksen tekemisen kannalta (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 66-67).

Digitaaliset dokumentoinnin menetelmät

Pedagogista dokumentointia toteutetaan tänä päivänä lisääntyvässä määrin digitaalisissa ympäristöissä, esimerkiksi digitaalisena portfoliona, joka on prosessiltaan kasvunkansion kaltainen. Digitaalinen portfolio antaa vanhemmille mahdollisuuden osallistua lapsensa

kasvun dokumentointiin. Sen avulla voidaan tehdä näkyviksi erilaisia lapsen oppimisprosesseja. (OPH 2021.)

Vuonna 2017 toteutettiin Diggaa mun digimatkaa-hanke Kirkkonummella, Keravalla ja Tuusulassa yhteistyössä Helsingin ja Jyväskylän yliopistojen, Folkhälsanin ja Pro koulutus ja konsultointi Oy:n kanssa. Hankkeen tavoitteena oli kehittää digitaalisen portfolion malli (kuvio1) varhaiskasvatukseen. (Kirkkonummi 2017). Hankkeessa haastateltujen varhaiskasvattajien kokemus oli, että portfolion digitaalisuus tukee entistä enemmän kodin ja päiväkodin välistä yhteistyötä. Digitaalinen dokumentointi on reaaliaikaista sen päivittämisen helpouden vuoksi, ja dokumentit on helpompi säilyttää ja pitää järjestyksessä. (Alanko ym. 2018, 23.)

Kuvio1. Digitaalisen portfoliotyöskentelyn pedagoginen malli (Alanko ym. 2018, 62).

Digitaalisia pedagogisen dokumentoinnin alustoja on muitakin. Tässä joitakin esimerkkejä: **Kindiedays Portfolio Learning** mahdollistaa reaaliaikaisen havainnoinnin ja pedagogisen dokumentoinnin yhdessä vanhempien kanssa. Samalla sovelluksella hoituu myös lasten tietojen hallinta, mm. läsnä- ja poissaolotiedot, päiväraportit, viestintä kodin ja päiväkodin välillä. (Kindiedays 2021.) **DaisyJärjestelmä** lupaa vastata sähköisesti tämän päivän

haasteisiin varhaiskasvatuksessa ja helpottaa huoltajien ja työntekijöiden arkea (Daisy 2021). **TouGo** on päiväkodin ja perheen välinen viestintäkanava Touhula-päiväkodeissa. Sen kautta kulkee kaikki päivähoidon ja vanhempien välinen sähköinen viestintä, hoitoaikojen varaaminen ja dokumentointi. (TouGo 2021)

3 Dokumentoinnin eettisiä kysymyksiä

Haluaisitko että sinun työskentelyäsi dokumentoitaisiin ja dokumentit jaettaisiin esim. perheellesi? Dokumentointi vaatii varhaiskasvattajalta hienotunteisuutta, sillä onko aikuisella oikeus puuttua lapsen henkilökohtaisiin asioihin ja leikkeihin valokuvaamalla niitä? Kun dokumentteja tulkitaan, lapselle on annettava mahdollisuus vaikuttaa tulkintoihin. Dokumentit eivät ole ehdoton totuus, vaan dokumentoijan oma tausta ja kokemus vaikuttavat siihen mitä dokumentoidaan. (Rintakorpi 2018b.) Dokumenttien lukija ja katselija pitää kaikkea näkemäänsä totuutena ja vaarana on myös virheelliset tulkinnat. On tärkeää miettiä tarkasti mitä dokumentoi ja miksi, ja mitä jättää dokumentoimatta. Dokumentoitavien asioiden merkityksellisyys tulee näkyväksi usein vasta asianomaisen kanssa keskustellessa. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 53.)

Yksityisyyden suoja on ihmisen perusoikeus, ja se koskee myös lapsia. Yksityiselämän suojaan kuuluvat mm. identiteetti, nimi, tiedon kerääminen ja käyttäminen, henkilökohtainen kehitys sekä sosiaalinen elämä. Jokaisella on oikeus siihen, että hänen yksityis- ja perheelämänsä kunnioitetaan. Myös lapsella on oikeus nähdä tiedot joita hänestä on kerätty ja tietää missä niitä säilytetään. (Lastensuojelun keskusliitto 2016, 13-15.) Lapsella on oikeus päättää mitä hänestä julkaistaan ja kuka julkaisuja näkee. Jos kuva lapsesta on tunnistettava, se kuuluu henkilötiedon piiriin (MII 2021). Näin ollen lapsi saa päättää myös siitä, kuka hänen henkilökohtaista kasvunkansiota saa katsoa.

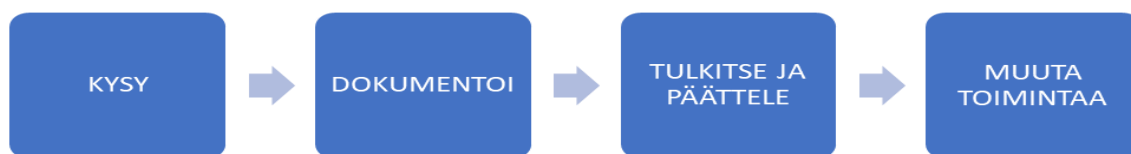
4 Kasvunkansio ja sen pedagoginen prosessi

4.1 Kasvunkansion määrittelyä

Suomalaisessa varhaiskasvatuksessa on aina dokumentoitu toimintaa ja havaintoja lapsista. Dokumentoinnissa on käytetty valmiita lomakkeita, vihkoja, monisteita ja valokuvia, sekä lasten omia töitä ja tuotoksia, jotka on säilytetty kansioissa. (Mäkitalo ym. 2019.) Pitkään dokumentointi liitettiin ainoastaan kuvataiteelliseen ilmaisuun ja kasvunkansioihin. Nykyisin dokumentoidaan lähes kaikkea toimintaa ja tallennetaan dokumentit myöhempää tarkastelua varten. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 10.) Dokumentoinnin avulla nopeasti ohi menevät tilanteet ja niiden tunnelmat ja ajatukset saadaan näkyviksi, ja niihin voidaan palata uudelleen ja uudelleen. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 65.)

Kasvunkansio on lapsen oma henkilökohtainen oppimistarina, jonka ensisijainen tarkoitus on tukea lapsen oppimistaitojen kehitystä ja vahvistaa kuulluksi tuleamista, sekä antaa tietoa vanhemmille varhaiskasvatuksen sisällöstä ja sen vaikutuksesta lapsen oppimiseen (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 134). Kasvunkansion tarkoitus on keskittyä yksittäisen lapsen kasvu- ja oppimisprosessiin ja lapselle merkityksellisiin kokemuksiin, sekä oppia tuntemaan lasta. Kun kansioon valittuja dokumentteja tarkastellaan säännöllisesti lapsen ja vanhempien kanssa ja niitä hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa, voidaan puhua pedagogisesta kasvunkansiosta. (Opetushallitus 2021).

Kasvunkansion pedagoginen dokumentointiprosessi kulkee tiettyjen vaiheiden kautta, mutta muuttuu ja muokkautuu jatkuvasti esimerkiksi työpaikan toimintakulttuurin vaikutuksesta. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 78). Vaiheet ovat seuraavanlaiset:

Kuvio 2. Pedagogisen dokumentoinnin prosessi (Mukailtu Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 79)

4.2 Aloita kysymyksistä

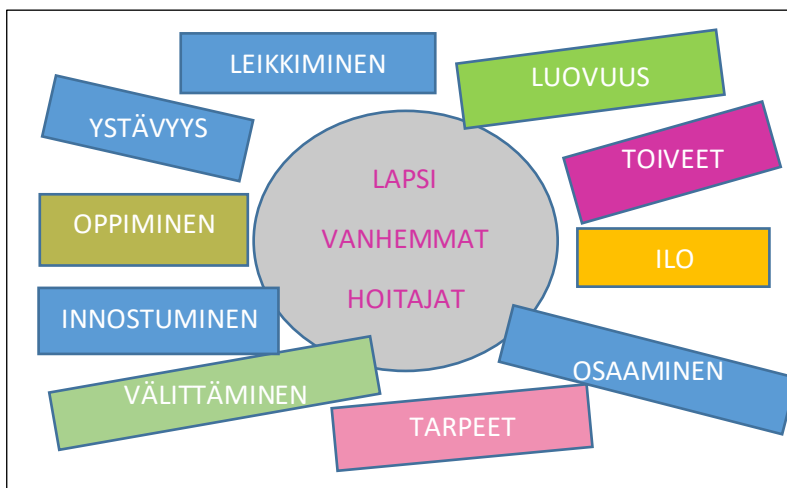
Pedagoginen dokumentointi aloitetaan pohtimalla yhdessä mikä sen tarkoitus on ja mitä sen avulla halutaan selvittää. Kysymysten laadintaan otetaan lapsi ja vanhemmat mukaan. Onko tarkoitus kehittää, suunnitella vai arvioida toimintaa? Huomioidaanko kaikessa toiminnassa lapsen osallisuus ja oppiminen? Mistä lapsi on kiinnostunut, mitä hän leikkii ja mistä puhuu? Onko toimintaympäristö tarkoituksenmukainen ja lasta innostava? Toteutettua toimintaa arvioidessa lapsilta voidaan kysyä mikä oli mukavaa ja mitä olisi voinut tehdä toisin? (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 80-81.)

Kysymisen prosessi toteutetaan vuorovaikutuksessa lapsen kanssa, jolloin lapsi voi ohjata keskustelua haluamaansa suuntaan. Kysyjän on oltava avoin lapsen ajatuksille ja havainnoitava lapsen toimintaa. (Opetushallitus 2021.) Lapsen toiveet, tarpeet ja mielenkiinnon kohteet tulevat selville kun hänen toimintaa katsotaan ja kuunnellaan, hänen kanssaan leikitään ja keskustellaan ja ollaan lapsen saatavilla. (Rintakorpi 2018c.) Turjan (2017, 45) mukaan osallisuuden kokemus auttaa lasta sitoutumaan toimintaan. Lapsen osallisuus on ryhmään ja toimintaan kuulumisen tunnetta, mukana olemista ja hyväksytyksi tulemistä sekä lapsen mahdollisuutta vaikuttaa asioihin ja toimintaan sen kaikissa vaiheissa suunnittelusta arviointiin (Pihlaja & Viitala 2018, 62-63).

Vanhempien toiveita ja näkökulmia dokumentointiin voidaan kysellä jo ennen vasu-keskustelua tai viimeistään vasu-keskustelussa. Vanhemmat voivat pohtia lapsensa hyvinvointiin, kehitykseen ja oppimiseen liittyviä asioita etukäteen kirjaamalla niitä ylös tai valokuvaamalla. Myös vanhenpainillat ovat oivia tilaisuuksia dokumentoida vanhempien ajatuksia ja toiveita. (Opetushallitus 2021.)

Kasvunkansion sisältö on mahdollista suunnitella ja jaotella eri osiin, mikä voi osaltaan helpottaa dokumenttien kasaamista. Rintakorpi & Vihmari-Henttosen (2017, 65) mukaan yksi tapa on hyödyntää positiivista pedagogiikkaa ja jakaa dokumentit hyvinvoinnin elementteihin. Hyvinvoinnin elementit ovat 1. Myönteiset tunteet 2. Toimintaan sitoutuminen 3. Välittävät ihmissuhteet, 4. Merkityksellisyys ja 5. Onnistumisen kokemukset. Kun huomio kohdistuu myönteisiin asioihin, lapsen itsetunto, ystävyys, mielenterveys vahvistuvat.

Toinen Rintakorven ja Vihmari-Henttosen (2017, 120) esittelemä menetelmä on avainsanasuunnitelma. Yhdessä vanhempien ja lapsen kanssa mietitään tärkeimmät asiat, joiden toteutumiseen toiminnassa halutaan keskittyä (kuvio 3).

Kuvio 3. Asiasanat pedagogisen dokumentoinnin avuksi (Mukaiitu Rintakorpi & Vihmari Henttonen 2017, 121)

4.3 Dokumentoi toimintaa

Dokumentointi voidaan aloittaa kun tiedetään mitä on tarkoitus dokumentoida. Työntekijät pohtivat yhdessä millä dokumentointitavoilla kysymyksiin saadaan vastauksia, kuka dokumentoi ja miten se käytännössä toteutetaan. Kerätäänkö aineistoa haastatteluilla tai valmiilla lomakkeilla? Mihin havainnot kirjataan? Kuka valokuvaa ja mitä kuvataan? (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 82-83.)

Lapsen toimintaa, ajatuksia ja mielenkiinnonkohteita voidaan dokumentoida monin eri tavoin. Tärkeintä on olla vuorovaikutuksessa lapsen kanssa ja kirjata muistiin mitä kuuli, näki ja huomasi. Lapsen kanssa jutellaan ja kannustetaan kertomaan lisää. Valokuvaamisen lisäksi työntekijä voi piirtää, kuvata videoita, tehdä ajatuskarttoja ja haastatella lasta. (Opetushallitus 2021.)

Havainnoimalla tehdyt huomiot lapsesta ja ryhmästä tulisi kirjata muistiin heti, etteivät ne unohdu. Tähän käy vaikka pala paperia ja kynä. Apuna voi käyttää myös valmiita lomakkeita, tai sellaisen voi tehdä itse ennen havainnointitilannetta. Joskus voi olla paras videoida toimintaa jotta siitä saa enemmän tietoa talteen. (Koivunen & Lehtinen 2015, 77-78.)

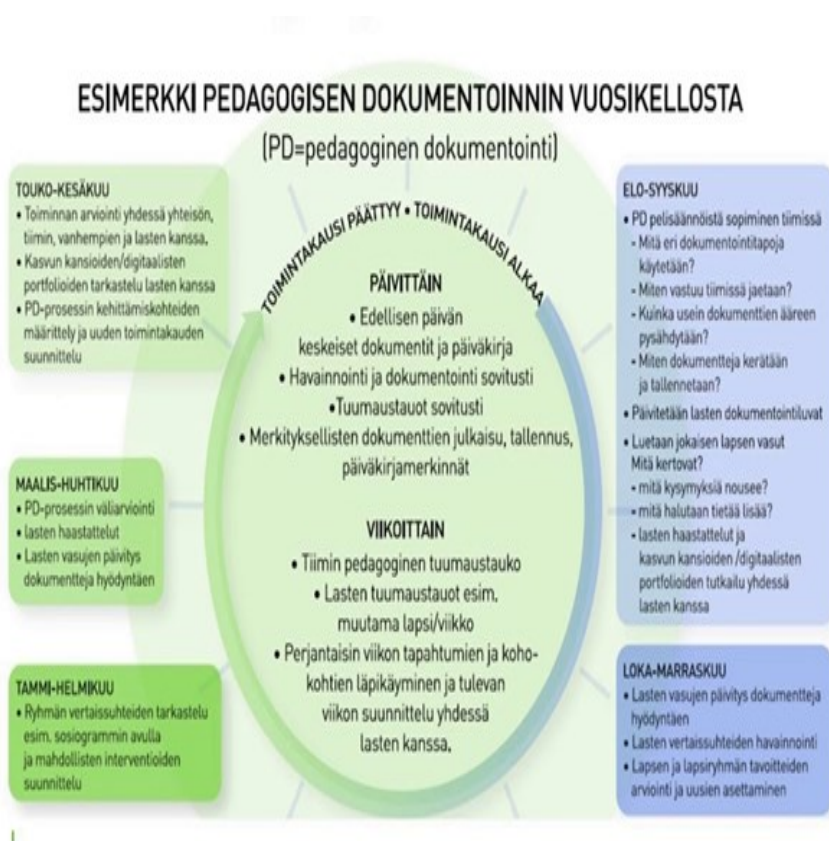
Heikka ym. (2017, 58-59) mukaan lapsen oppimisen tulisi keskittyä lähikehityksen vyöhykkeelle, joka tarkoittaa niitä taitoja joista lapsi on kiinnostunut ja opettelee juuri nyt. Havainnoimalla lapsen toimintaa aikuinen voi tunnistaa missä lapsi tarvitsee tukea.

Havainnointi onkin tärkeä ja hyödyllinen työväline varhaiskasvatuksen tiedonhankinnassa. Lapsen havainnointia tulisi tehdä jatkuvasti ja kaikissa arkipäivän tilanteissa, jotta lapsesta saadaan riittävästi tietoa. Miten esimerkiksi lapsi toimii ryhmässä, leikissä,

oppimistilanteissa ja siirtymätilanteissa ja miten toiminnan kiinnostavuus, lapsen vireystila tai ulkopuoliset häiriötekijät vaikuttavat lapseen? (Koivunen & Lehtinen 2015, 36-37.)

Dokumentointiin voivat osallistua työntekijöiden lisäksi vanhemmat ja lapset. Rintakorpi & Vihmari-Henttonen (2017) painottavat, että *lasten osallistaminen on erityisen tärkeää, koska silloin lapset muuttuvat dokumentoinnin objekteista sen subjekteiksi: aktiivisiksi toimijoiksi*. Kun lapset saavat itse osallistua, tulee toiminnassa huomioitua laaja-alaisen osaamisen tavoitteet, esim. tieto- ja viestintätekniikka, mediakasvatus ja laaja-alainen osaaminen (Rintakorpi ym 2017, 84). Toimijuus tarkoittaa lapsen kykyä toimia omaehtoisesti erilaisissa tilanteissa, vapaaehtoisesti ja osallisuutta kokien. Toimijuuteen kuuluu myös taito pyytää apua ja tarjota sitä muille, itsenäinen ajattelu ja luovuus sekä rohkeus yrittää, erehtyä ja lopulta onnistua. Pedagoginen dokumentointi vahvistaa lapsen identiteettiä ja toimijuutta. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 60-61.)

Pedagogisen dokumentoinnin vuosikello (kuviok4) on yksi keino säännöllisen dokumentoinnin toteuttamisen tueksi. Vuosikellon avulla pedagoginen dokumentointi saadaan liitettyä varhaiskasvatuksen toiminnan suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. (Tast 2018b.)

Kuvio 4. Opetushallitus 2021. Pedagogisen dokumentoinnin hyvät käytännöt. Pedagogisen dokumentoinnin vuosikello.

4.4 Tulkitse ja päättele

Pedagogisessa dokumentoinnissa oleellista on dokumenttien hyödyntäminen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa. Dokumentteja tarkastellaan ja reflektoidaan yhdessä lapsen ja vanhempien kanssa. Reflektointi voi tapahtua jo siinä vaiheessa kun sitä tuotetaan, esim. lapsen piirtäessä keskustellen samaan aikaan. Kasvunkansioon valitaan tärkeimpiä dokumentteja ja lapselta voi kysyä miksi hän haluaa juuri sen työn tallennettavaksi. (opetushallitus 2021)

Dokumentit saavat pedagogisen merkityksensä vasta kun niistä tehdään tulkintoja useammasta näkökulmasta katsottuna. Kaikkia dokumentteja ei ole tarpeen käydä läpi kaikkien osallisten kesken, vaan tarkasteltavaksi valitaan vain oleellisimmat riippuen siitä mihin kysymykseen etsitään vastauksia. (Rintakorpi ym. 2017, 92.)

Dokumenttien tarkastelu antaa varhaiskasvattajalle tietoa lapsen taidoista, esim. silmä-käsilyhteistyöstä, hahmottamisesta, keskittymisestä ja tarkkaavaisuudesta. Tarkoitus ei ole arvostella tai testata lasta, vaan huomata asiat joissa lapsi tarvitsee enemmän aikuisen tukea. (Koivunen & Lehtinen 2015, 79-80.)

Rintakorpi ym (2017) mainitsee ”tuumaustauot” lapsen näkökulman selvittämisen apuna. Nämä ovat keskusteluhetkiä lapsen dokumenttien äärellä. Tämä on tärkeää tehdä säännöllisesti jokaisen lapsen kanssa, sillä lapsen ajatukset ovat pohja kasvunkansiotyöskentelylle. Näin saadaan selville lapsen oma kokemus esim. onnistumisen hetkistä. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017,93.) Seuraavassa kuvassa aikuinen juttelee lasten kanssa lapsen kasvunkansiosta, jolloin lapsen omat näkemykset tulevat kuulluiksi

Kuva 1. Taina Kantola 2021

4.5 Muuta ja arvioi toimintaa

Kun dokumentteja on tulkittu ja niiden avulla löydetty kehittämisen paikkoja, ne siirretään arkeen niin yksittäisen lapsen kuin ryhmän toiminnan tasolla. Koko dokumentointiprosessi menettää merkityksensä, jos sen avulla ei kehitetä toimintaa. (Opetushallitus 2021)

Dokumentointi ja dokumenttien tulkinta auttaa tutustumaan lapseen syvemmin, mikä auttaa suunnittelemaan toimintaa lasten toiveiden ja tarpeiden mukaisesti, mikä taas auttaa lasta sitoutumaan toimintaan paremmin (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 66).

Jos lapsi haluaa oppia uuden taidon, sen toteuttamiseksi voidaan tehdä kirjallinen suunnitelma yhdessä lapsen kanssa. Suunnitelmassa otetaan huomioon mm. toisten lasten ja vanhempien antama tuki. Kun suunnitelma on huolella tehty, sen noudattaminen ja siihen sitoutuminen on helpompaa, ja auttaa myös varhaiskasvattajien toimintaa ja dokumentointia. Lasta on tärkeää kuulla ja osallistaa oppimisprosessissa, sillä onhan kyse hänestä itsestään. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 93-95.)

Varhaiskasvatuksen toimintaa on myös arvioitava jatkuvasti. Vastataanko toiminnassa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteisiin? Onko toimintaa muokattu lapsen ja ryhmän tilanteeseen sopivaksi? Pedagogisen toiminnan pohjana oleva tieto muuttuu ja rakentuu vuorovaikutuksessa kaikkien toimijoiden kanssa tehden siitä jatkuvasti muuntuvan prosessin. (Hujala & Turja 2017, 62-63)

5 Opinnäytetyön toteutus

5.1 Yhteistyökumppanien esittely

Tein opinnäytetyön Kouvolassa yhteistyössä kahden kaupungin päiväkodin kanssa. Alkuhaastatteluun osallistui molempien päiväkotien varhaiskasvatuksen opettajat, ja opinnäytetyöhön liittyvän dokumentoinnin toteutin Koulurinteen päiväkodin Niittyvillat ryhmässä.

Kouvola on 81000 asukkaan kaupunki Kymenlaaksossa. Kaupungilla on yli 30 omaa päiväkotia ja lisäksi useita yksityisiä ostopalvelupäiväkoteja. Varhaiskasvatus Kouvolassa perustuu pedagogisuuteen ja vanhemmuuden vahvistamiseen. Lisäksi painotetaan kulttuuria, liikuntaa ja luontokasvatusta. (Kouvolan varhaiskasvatussuunnitelma 2019.)

Koulurinteen päiväkotia on pieni kaksiryhmäinen päiväkotia Kouvolan Kuusankoskella. Se toimii vanhassa kirjastorakennuksessa, minkä yhteydessä on myös ala-asteen 1-2-luokat. Päiväkodissa on esiopetusryhmä, jossa on tällä hetkellä 17 lasta, ja 3-5-vuotiaiden ryhmä Niittyvillat, jossa on 12 lasta. Työntekijöitä on yhteensä 7, joista kolme on varhaiskasvatuksen opettajia, ja neljä lastenhoitajaa. Lisäksi on yksi päiväkotityöntekijä.

Kymintehtaan päiväkotia toimii 1951 rakennetussa vanhassa lastentalossa, joka on 90-luvulla peruskorjattu päiväkodin käyttöön. Päiväkodissa on viisi ryhmää, noin 70 lasta ja 15 työntekijää. (Kouvolan kaupunki 2021)

Päiväkoteja yhdistää saman kaupungin alaisuudessa toimimisen lisäksi yhteinen johtaja. Johtaja on yhden päivän viikosta fyysisesti Koulurinteen päiväkodissa ja muut päivät Kymintehtaalla, mutta hän on päivittäin tavoitettavissa puhelimitse.

5.2 Tutkimus ja kehittämismenetelmät

Toteutin opinnäytetyön kehittämisprosessia käyttämällä lineaarista mallia, joka etenee vaiheesta toiseen (Salonen 2013, 15).

Kuvio 5. Opinnäytetyön eteneminen lineaarisen mallin mukaan (Salonen 2013, 15).

Tutkimusmenetelminä käytin prosessin alussa ryhmähaastattelua. Suorassa eli ohjatussa haastattelussa haastattelija johdattaa keskustelua valmiiksi suunniteltujen kysymysten pohjalta (Soininen & Merisuo-Storm 2009, 137-138).

Opinnäytetyön tuotoksen valmistuttua pyysin päiväkotien henkilökuntaa antamaan palautetta sähköpostitse. Prosessiin osallistuneita vanhempia pyysin antamaan palautetta valmiin arviointikyselyn avulla. Suljetussa kyselyssä vastausvaihtoehdot on annettu valmiiksi, ja vastaaja täyttää sen itsenäisesti (Soininen & Merisuo-Storm 2009, 131). Valitsin suljetun kyselyn, koska halusin saada vastauksia tiettyihin kysymyksiin. Kysymysten tulee olla selkeitä ja ymmärrettäviä, niiden pitää tuottaa vain yksi vastausvaihtoehto, eivätkä kyselyn tekijän omat mielipiteet saa näkyä kysymyksen asettelussa (Soininen ym. 2009, 131–132).

Tiedonhankintamenetelminä käytin aikaisemman tiedon hyödyntämistä, ja osallistuvan havainnoinnin muistiinpanoilla ja dokumentoinnilla keräsin tietoa lasten ja lapsiryhmän mielenkiinnon kohteista, tarpeista ja kehityksestä. Havainnointi on osa varhaiskasvatuksen työntekijän perustehtävää ja havaintoja tulisi tehdä ja dokumentoida jatkuvasti (Koivunen & Lehtinen 2015, 18).

Ideakansioon käytin lasten tuottamia dokumentteja, ja valmiita dokumentointipohjia, joita sain kirjallisuudesta, internetistä ja varhaiskasvatuksen henkilöstöltä. Palautekyselyillä sain tietoa ideakansion ja koko prosessin toteuttamisesta niin lapsen, vanhemman kuin varhaiskasvatuksen henkilöstön näkökulmasta. Kävin koko opinnäytetyön prosessin ajan reflektiivistä keskustelua päiväkodin johtajan ja muiden työntekijöiden kanssa.

5.3 Kehittämisprosessin kuvaus

5.3.1 Aloitus- ja suunnitteluvaihe

Aloitusvaihe alkaa kun huomataan kehittämistarve. Tulevan yhteistyökumppanin kanssa sovitaan toimintaympäristöstä ja osallistujista sekä mietitään ja rajataan aihealue realistiseksi. (Salonen 2013, 17.) Ajatus opinnäytetyön aiheesta tuli jo kesällä 2020. Sain käsiini Rintakorpi & Vihmari-Henttosen (2017) kirjan ”Tää on meidän maailma” ja huomasin että omassa päiväkodissani pedagogiseen dokumentointiin ei ollut juurikaan kiinnitetty huomiota. Kehittämiskohde oli löytynyt. Olin silloin töissä esiopetusryhmässä, ja tiimini innostui aiheesta. Suunnittelin aloittavani opinnäytetyötä jo silloin, mutta aiherajaukseni oli opinnäytetyöryhmän mukaan liian laaja. Päiväkodin johtajan ehdotuksesta aihe rajautui kasvunkansion pedagogisuuteen.

Dokumentointi on ollut lähellä sydäntäni, sillä olen nähnyt monta kertaa miten paljon lapset ja vanhemmat ilahtuvat huolella toteutetusta kasvunkansiossa saadessaan sen itselleen. En tiennyt itsekään miten pedagogisuus voisi näkyä kasvunkansioissa.

Suunnitteluvaiheeseen kuuluu mahdollisimman huolellinen opinnäytetyön suunnitelman tekeminen. Suunnitelman pitää sisältää opinnäytetyön tavoitteet, toimintaympäristö, tutkimus- ja aineistonkeruumenetelmät, hankkeen toimijat, dokumentoitavat ja dokumenttien käsittely. (Salonen 2013, 17.) Ilmoittauduin opinnäytetyön suunnitteluprosessiin ja 3.9.2021 osallistuin opinnäytetyöinfoon. Jätin aihe-ehdotukseni ja se hyväksyttiin. Tämän jälkeen aloin aktiivisesti etsimään tietoa pedagogisesta dokumentoinnista ja pohtimaan opinnäytetyön teoreettisia käsitteitä, tarkoitusta ja tavoitetta. Huomasin että pedagogisesta dokumentoinnista ei ole olemassa kovin paljon suomenkielistä tutkimustietoa, mutta sitäkin enemmän erilaisia tapoja tehdä sitä. Ajatuksien kokoamista ja selkiyttämistä auttoi ajatuskartan tekeminen.

Osallistuin opettajan ohjauksiin ja palautin opinnäytetyösuunnitelman lokakuun alussa. Hyväksymisen jälkeen lähetin tutkimuslupahakemuksen Kouvolan kaupungin varhaiskasvatuspäällikölle, mutta se palautui takaisin. Olin tehnyt hakemuksen Lab:n lomakepohjalle, ja Kouvossa vaadittiin kaupungin oma lomake. Tein hakemuksen uudelleen, ja tällä kertaa oikealla tavalla. Tutkimuslupa hyväksyttiin.

5.3.2 Toteutus

1. Ryhmähaastattelu

Opinnäytetyön tarkoituksen ja tavoitteen selkiytymisen jälkeen pohdin, miten selvittäisin parhaiten aiheen tarpeellisuuden. Sovin päiväkodin johtajan kanssa osallistumisesta varhaiskasvatuksen opettajien pedagogiseen Teams-palaveriin, minkä yhteydessä voisin suorittaa ryhmähaastattelun. Lähetin päiväkotien opettajille sähköpostitse haastattelurungon (liite1) ja Teams-kutsut. Teams-palaveri pidettiin 1.11. Tallensin sen, mutta koska tutkimuslupaa ei ollut vielä tullut, en voinut heti käyttää tallennettuja tietoja. Ennalta esittämiäni kysymysten pohjalta keskustelimme pedagogisesta dokumentoinnista ja sen kehittämistarpeista. Esitin myös toivomuksen jakaa mahdollisia valmiita dokumentointi-ideoita käytettäväksi opinnäytetyössäni.

Tutkimusluvan saatua kuuntelin videotallenteen ja kirjasin pääkohtia muistiin. Tässä joitakin opettajien ajatuksia: ”Pedagoginen dokumentointi on käsitteenä tuttu, mutta en kyllä osaa sanoa mitä se tarkoittaa kasvunkansiossa”. ”Onhan meillä kasvunkansiot käytössä ja

niihin kerätään tärkeimpiä ja parhaimpia töitä ja valokuvia, mutta en tiedä onko se pedagogista dokumentointia”. ”Mallikansioon toivoisin selkeitä ohjeita ja ideoita. Ihan mitä vain mikä selkeyttää pedagogista dokumentointia”.

Ryhmähaastatteluun osallistuneet varhaiskasvatuksen opettajat olivat yksimielisesti sitä mieltä, että tiedot ja taidot pedagogisesta dokumentoinnista olivat riittämättömät ja opinnäytetyön aihe on erittäin tarpeellinen.

2. Tutkimuslupa ja vanhempien toiveet

Tutkimusluvun saamisen jälkeen jaoin oman lapsiryhmän vanhemmille opinnäytetyön saattekirjeet (liite2) ja huoltajan suostumuslomakkeet. Päädyin käyttämään Kouvolan kaupungin omaa lomake pohjaa, sillä ajattelin tämän olevan itse tekemääni epävirallista lupalappua luotettavamman. Lisäsin lomakkeeseen kohdan lupautumiseen opinnäytetyöhön myös vanhempana.

Sain kahdestatoista vanhemmille jaetusta suostumuslomakkeesta kymmenen takaisin määräaikaan mennessä, joka tarkoitti kymmenen myönteistä lupaa käyttää lasten dokumentteja opinnäytetyössäni. Näistä viisi vanhempaa lupautui myös huoltajan osuuteen. Koska tarkoitus oli osallistaa myös vanhempia, tein näille viidelle vanhemmalle kyselyn mitä he toivoisivat saada tietää lapsensa arjesta päivähoidossa (liite3). Kun tiesin mihin kysymyksiin minun oli etsittävä vastauksia, minun oli helpompi toteuttaa dokumentointia.

Vanhemmat toivoivat seuraavia asioita:

- Mitä lapsi tekee päiväkodissa ja kenen kanssa hän leikkii?
- Mitä hän juttelee ja tarinoi, ja mistä hän innostuu?
- Miten lapsi näyttää tunteitaan?
- Mitä lapsi osaa ja mitä harjoittelee?
- Mitä lapsi itse haluaisi oppia ja miten hänen toiveensa huomioidaan?

3. Ideakansion sisällön suunnittelu

Seuraava vaihe prosessissa oli suunnitella ideakansion sisältö. Dokumentointi ja havainnointi lapsiryhmässä on helpompaa kun tietää mitä dokumentoi ja havainnoi. Käytin myös tähän ajatuskarttaa. Päätin toteuttaa kasvunkansion myös Word-tiedostona, jolloin se on helpompaa jakaa sähköisesti. Alkuperäinen ajatukseni oli tehdä vain konkreettinen

selailtava kansio. Rintakorpi & Vihmari-Henttosen (2017, 80) kirjassa on otsikko ”kysymykset auttavat alkuun”. Aloitin sisällön suunnittelun luomalla itselleni kysymyksiä ja pohdin, miten parhaiten autan varhaiskasvatuksen työntekijöitä ymmärtämään pedagogisen dokumentoinnin prosessin. Mm. seuraavat kysymykset auttoivat minua ideakansion suunnittelussa:

- Miten pedagoginen kasvunkansio eroaa perinteisestä kasvunkansiosta?
- Mitä on pedagoginen dokumentointi?
- Mitkä ovat pedagogisen dokumentoinnin tavoitteet?
- Mitä pedagoginen kasvunkansio sisältää?
- Miten vanhempien ja lapsen osallisuus näkyy kasvunkansiossa?
- Miten saan ideakansioon näkyviin ajatuksen, että dokumentointiin ei ole yhtä ainoaa tapaa?

Etsin internetistä aktiivisesti tietoa ja ideoita sekä kokosin itselleni ”linkkipankin” ajatukseksi hyödyntää sinne tallentamiani ideoita.

4. Dokumentointi

Nyt pääsin aloittamaan dokumentoinnin kohdistuen sen tietoisesti mukana oleviin lapsiin ja vanhempien toiveisiin. Tein työtäni lapsiryhmässä normaaliin tapaan. Havainnoin toimintaa ja olin koko ajan valmis valokuvaamaan tai tekemään muistiinpanoja. Olin jo kertonut lapsille että teen koulutehtävää mihin liittyy valokuvaaminen, ja vanhemmat ovat antaneet minulle luvan siihen. Kysyin kuitenkin aina lapsilta, saanko ottaa kuvan. Pian lapset jo tulivat itsekkin pyytämään minulta voisiko jonkun leikin kuvata. Kunnioitin myös lapsen kieltoa jos kuvaa ei saanut ottaa.

Vanhempien toiveena oli tietää mitä lapset tekevät, mitä ja kenen kanssa leikkivät ja mistä innostuvat päiväkodissa. Tähän etsin vastauksia valokuvaamalla lasten toimintaa ja leikkejä. Leikkikuvista voi nähdä kenen kanssa lapsi tykkää yleensä leikkiä. Lasten puheita ja ajatuksia tallensin kuuntelemalla leikeissä tapahtuvaa vuoropuhelua ja kirjaamalla muistiin lasten juttelua. Juttelimme tulostetuista kuvista lasten kanssa ja kirjoitin niihin lasten tarinointia. Käytin myös sadutusta keinona saada lapsen ajattelua näkyviin.

Lapsen tunteiden dokumentointi osoittautui haastavaksi, etenkin kun opinnäytetyössä lapsen kasvot eivät voi olla näkyvissä. Lasten iloa, hymyä, leikin riemua ja naurua on vaikeaa saada valokuvattua, kun tilanteet saattavat olla niin ohikiitäviä tai vauhdikkaita. Negatiivisia

tunteita en kokenut eettisesti oikeaksi valokuvata, vaan niitä käsiteltiin tunnekasvatustuokioissa esim. piirtämällä.

Vanhemmat halusivat myös tietää mitä lapsi haluaa itse oppia. Tämä selvisi parhaiten suoraan kysymällä. Silloin tällöin tulee myös tilanteita, joissa lapsi itse kertoo toiveistaan. Tällaisen esimerkin dokumentoin, kun kolmevuotias poika pyysi antamaan keinussa vauhtia. Hän kertoi haluavansa oppia ottamaan itse vauhtia, ja yhdessä sitten mietimme miten se onnistuisi. Lapsen taitojen dokumentointi on helppoa, kun näitä tilanteita tulee joka päivä. Taitoja voi dokumentoida valokuvaamalla, mutta myös lasten omista piirroksista, värityskuvista ja tehtävistä näkee paljon mitä lapsi osaa. Siksi otin ideakansioon useita lapsen omia töitä. Kun piirroksissa ym. on päivämäärä, milloin se on tehty, pystyy seuraamaan lapsen kehitystä aikajanalla.

Haastavaksi osoittautui kuvien ja niihin liittyvien ajatusten tallentaminen nopeasti kuvaamisen jälkeen, jolloin osa ajatuksista saattoi unohtua.

5. Tuotoksen kasaaminen

Ideakansiota aloin kokoamaan keräämällä kaikki siihen asti valmiit dokumentit ja kopiaamalla ne kansioon. Selasin myös lasten kasvunkansiot läpi ja kopioin niiden lasten tuotoksia, joista olin saanut luvan vanhemmilta. Peitin huolellisesti kaikki tunnistetiedot.

Jaottelin dokumentit pinoihin suunnittelemani jaotuksen mukaan, ja siirsin kansioon muovitaskuihin. Kävin dokumentit läpi ajatuksen kanssa, ja lisäsin niihin kommentteja, miten pedagogisuus voisi juuri kyseessä olevassa dokumentissa näkyä. Miten ko. dokumenttia voisi hyödyntää toiminnan suunnittelussa?

Ideakansion sisältöä jouduin muokkaamaan useampaan kertaan oman kriittisyyteni ja opettajan antaman palautteen perusteella.

6. Palaute ja arviointi

Pyysin palautetta ideakansiosta lähettämällä sähköisen version ja kysymykset varhaiskasvatuksen opettajille sähköpostitse. Kysymykset olivat: 1. Lisääkö kansion info-osuus ymmärrystäsi siitä mitä pedagoginen kasvunkansio on? 2. Mitä kansiosta jäi erityisesti mieleesi? (2-3- asiaa) 3. Olisiko jotain mitä voisit lisätä kansioon?

Sähköpostikyselyyn en kerennyt saada vastauksia, sillä ajankohta ennen joulua oli niin kiireinen. Sen sijaan annoin ideakansioni Koulurinteen päiväkodin henkilökunnan

katseltavaksi ja arvioitavaksi, ja pyysin kirjallista palautetta. Palaute oli positiivista. Info-osuus antoi työntekijöille tietoa ja ymmärrystä pedagogisesta dokumentoinnista, ja erityisesti ideakansion dokumentointi-ideoita kiiteltiin.

Vanhemmille en voinut suunnittelemaani palautekyselyä antaa, sillä päiväkodissamme oli flunssaepidemia ja suurin osa lapsista pois. Kahden vanhemman kanssa juttelin hetken kasvunkansioista ja näytin mitä olin saanut tehtyä. Ainoa palaute oli: Hyvältä näyttää!

Opinnäytetyön tuotos on konkreettinen 67-sivuinen kansio. Info- ja ideakansion etusivulla on kuva, jossa päiväkodin lastenhoitaja katselee lapsen kasvunkansiota yhdessä lasten kanssa keskustellen siitä. Kuva on hyvä esimerkki siitä mitä pedagogisen kasvunkansion kuuluisi olla. Ensimmäisellä välilehdellä on kansion sisällysluettelo.

Kansio sisältää:

Tietoa varhaiskasvatuksen työntekijälle:

1. Mikä on pedagoginen kasvunkansio?

Kasvunkansio on lapsen oma henkilökohtainen oppimistarina, jossa päivähoidon arki, lapsen oppiminen ja mielenkiinnon kohteet tehdään dokumentoinnilla näkyviksi, ja lapsen toiveita, tarpeita ja ajatuksia hyödynnetään toiminnan suunnittelussa (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017). Pedagogisen dokumentoinnin tavoitteita ovat Opetushallituksen (2021) mukaan mm. oppia tuntemaan lasta ja mahdollistaa huoltajien osallisuus lapsensa varhaiskasvatukseen. (liite 4.)

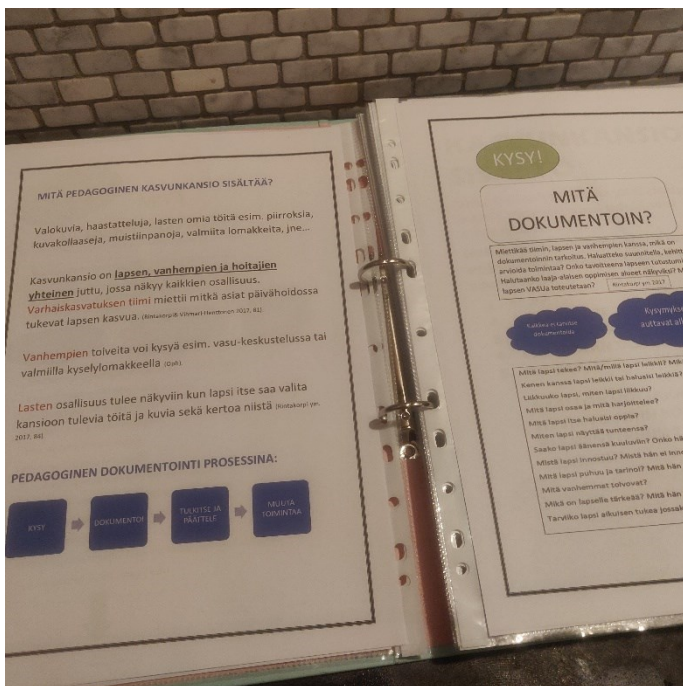
Yritin tuoda selkeästi esille, että kasvunkansioille ei ole yhtä oikeaa mallia, vaan se on aina tekijöidensä näköinen. Olennaisinta on, että kansioon sisällytettäviä dokumentteja hyödynnetään toiminnan suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa.

Dokumentoinnissa on tärkeää miettiä mikä on eettisesti oikein. Kaikkea ei voi dokumentoida eikä julkaista toisten nähtäväksi. Esimerkiksi lapsen tuen tarvetta, tukitoimia ja niiden toteuttamista koskevat tiedot sekä lapsen henkilökohtaisten ominaisuuksien arviointia koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä (varhaiskasvatustilaki 540/2018, 40§).

2. Mitä pedagoginen kasvunkansio sisältää?

Kasvunkansio voi sisältää esim. valokuvia, haastatteluja, lasten omia töitä tai valmiita lomakkeita. Info-osuudessa kerron, että kansio on lapsen, vanhempien ja hoitajien yhteinen juttu, johon kaikilla on oikeus ja mahdollisuus osallistua. Varhaiskasvatuksessa työntekijät miettivät miten lapsen kasvua ja kehitystä voidaan parhaiten tukea, vanhempien toiveita voidaan kysyä erikseen ja lapsi saa itse valita mitä kansioonsa laittaa.

Pedagogisen dokumentoinnin prosessi on: kysy, dokumentoi, tulkitse ja päättelee sekä muuta toimintaa.

Kuva4

3.Kysy

Tällä välilehdellä kerron, miten dokumentoinnissa pääsee alkuun. Kaikkea ei ole tarpeen dokumentoida, vaan yhdessä tiimin, lapsen ja vanhempien kanssa voidaan miettiä asioita, joihin halutaan saada vastauksia. Onko tarkoitus suunnitella, kehittää vai arvioida toimintaa? (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen. 2017, 80-81.) Kysymysten on tarkoitus auttaa varhaiskasvatuksen työntekijää huomaamaan asioita joista lapsilähtöinen toiminta saa alkunsa, eli lasten ja vanhempien toiveista ja tarpeista. Juuri niitä kasvunkansiossa ja pedagogisessa dokumentoinnissa selvitetään.

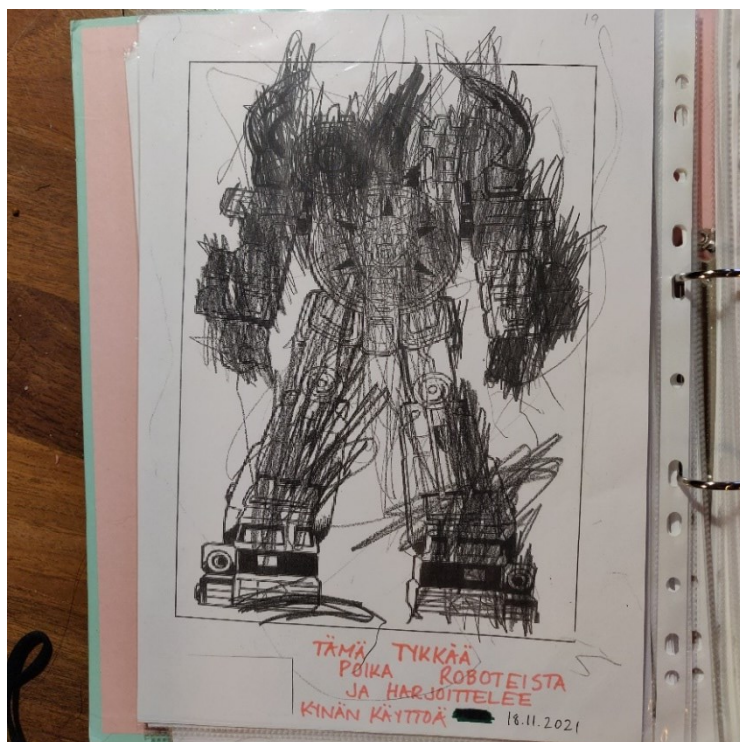
4.Dokumentoi

Lapsen toimintaa, näkemyksiä ja kokemuksia voidaan dokumentoida monilla eri tavoilla, ja lapsi voi itsekin osallistua dokumentointiin (Opetushallitus 2021). Dokumentoi valokuvamalla, muistiinpanoilla, ajatuskartoilla, haastatteluilla ja lomakkeilla. Kysy, kuuntele, ja juttele vanhempien ja lasten kanssa. Havainnoi kaikkea toimintaa ja kirjoita muistiin. Dokumentointi ei ole muusta toiminnasta pois, vaan se on osa varhaiskasvattajan työtä. Ei myöskään ole yhtä ainoa tapaa toteuttaa pedagogista dokumentointia, vaan voi rohkeasti kokeilla mikä toimii.

osaa ja opettelee, ja miten lapsen omat toiveet näkyvät toiminnassa. Lapsi saa lisätä kansioon kaikkea mistä itse tykkää.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (opetushallitus 2018,10) mukaan henkilökunnan vastuulla on selvittää ja huomioida lapsen näkökulmat, mielipide ja toiveet toiminnan suunnittelua varten. Kansion ensimmäinen tavoite on auttaa tutustumaan lapseen. Kuka minä olen? Mistä tykkään? Mistä innostun? Mistä unelmoin? Tämän välilehden takaa löytyy esimerkkejä miten erilaisista dokumenteista tai erilaisilla dokumenteilla voisi etsiä vastauksia kysymyksiin, ja miten niitä voisi hyödyntää toiminnan suunnittelussa. Mukana on monen lapsen oikeita dokumentteja tunnistetiedot peitettynä. Siinä on myös valmiita lomakkeita lapseen tutustumista ja vanhempien osallistamista varten. Esimerkkinä on myös neuvokasperhe.fi:n ja vahvuusvariksen valmiit haastattelupohjat.

Kun lapsi valitsee kasvunkansioon laitettavia piirroksia tai värityskuvia, voivat päiväkodin työntekijät päätellä mistä lapsi on kiinnostunut. Tässä ideakansiossa on esimerkkinä yhden pojan robottivärityskuva, joka on yksi kahdestakymmenestä hänen tekemästään. Tämä saa aikuiset vakuuttumaan, että robotit on huomioitava jotenkin toiminnassa.

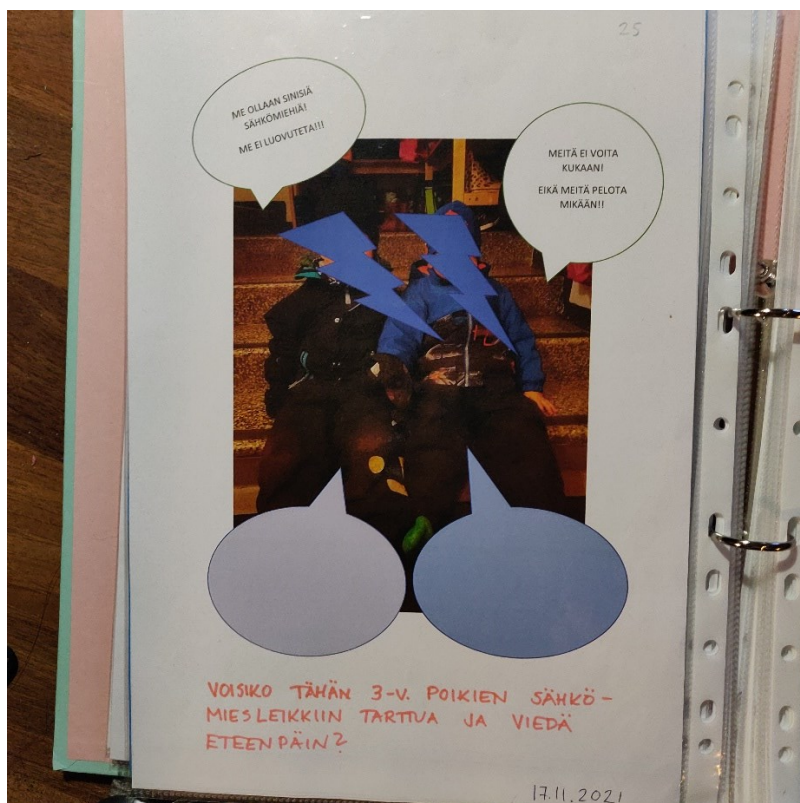

Kuva6

2.MINÄ LEIKIN

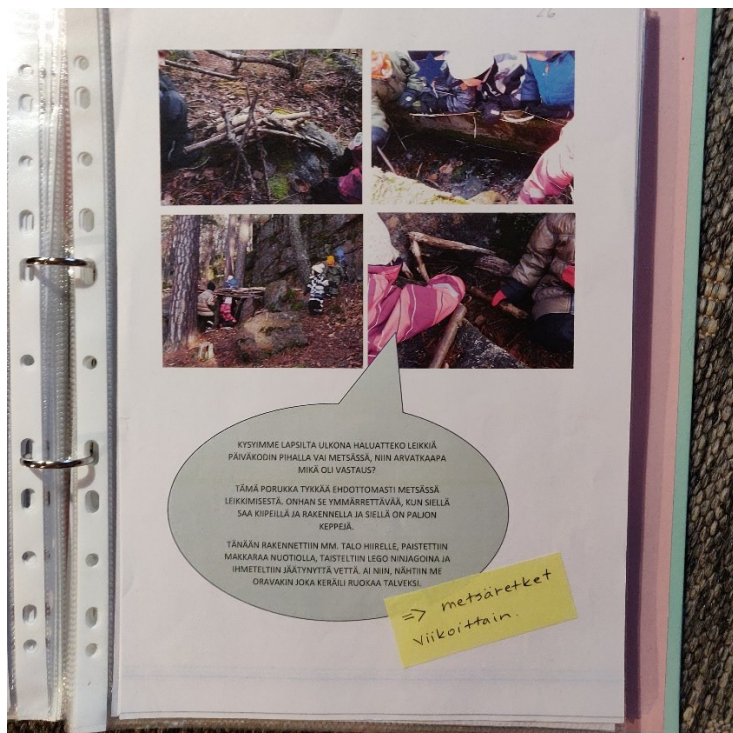
Leikkiminen on olennainen osa lapsen elämää, ja se näkyy ja kuuluu päivähoiton arjessa lähes koko ajan. Leikkien havainnoinnin avulla voi huomata mistä lapsi innostuu ja mikä häntä kiinnostaa. (Tarkka 2018). Havainnointi onkin perusta kaikelle varhaiskasvatuksen suunnittelulle ja toteuttamiselle (Koivunen & Lehtinen 2015, 16.) Dokumentoinnin avulla työntekijät voivat mm. arvioida lapsen leikki- ja vuorovaikutustaitoja sekä pohtia voisiko leikkiympäristöjä kehittää lapsia kiinnostavammiksi? Vanhempia kiinnostaa tietää kenen kanssa lapsi leikkii ja mitä hän leikkii? Valokuvin se on helppo kertoa. Todellisissa lasten omissa kasvunkansioissa lasten kasvokuvat voivat olla näkyvissä jos vanhemmat eivät sitä ole kieltäneet.

Tämän otsikon taakse keräsin paljon valokuvia ja dokumentteja lasten oikeista leikkitalanteista. Tallensin pienen ohikiitävän hetken päiväkodin eteisessä, kun kaksi kaverusta päättivät olla sinisiä sähkömiehiä. Tästä leikistä ko. lapset innostuivat ja mietimme miten aihetta voisi laajentaa ja jatkaa leikeissä.

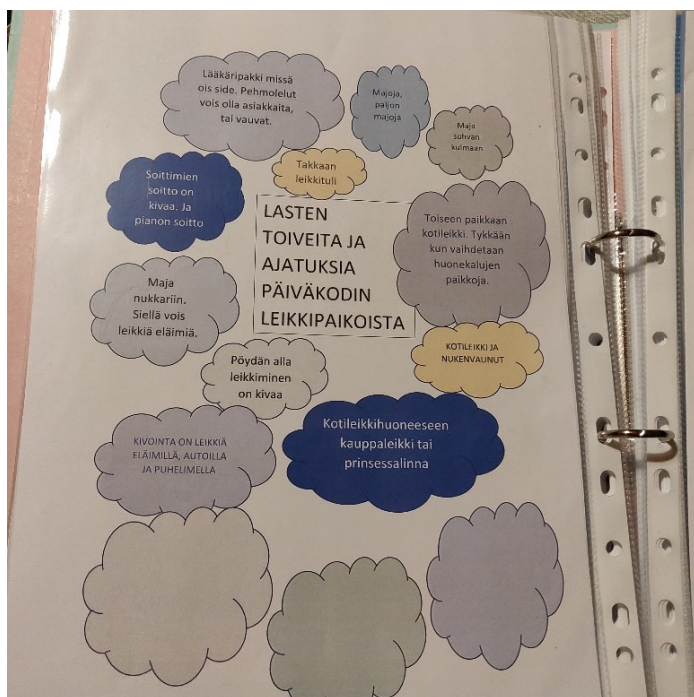
Kuva7

Metsäleikkikuvat osoittavat miten paljon lapset tykkäävät leikkiä metsässä. Niinpä huomioimme tämän toiminnassa ja käymme säännöllisesti metsäretkillä.

Kuva8

Lapsen osallisuutta edistävien toimintatapojen kehittäminen on tärkeää. Osallisuuden tunnetta lisää esimerkiksi lasten osallistuminen toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin sekä kuulluksi tulemisen kokemus. (Opetus-hallitus 2018, 30.) Lapsia voi osallistaa dokumentointiin esim. antamalla lapsen valokuvata kivoja leikkipaikkoja tai kyselemällä lapsilta toiveita ja ajatuksia leikeistä. Tästä esimerkkinä pilvidokumentti. Siitä ei tule ilmi yksittäisen lapsen toiveet, mutta toiveihin olisi voinut kirjata myös sen esittäneen lapsen nimen. Tyhjät pilvet ovat sitä varten, että toiveita voi lisätä jos niitä tulee lisää.

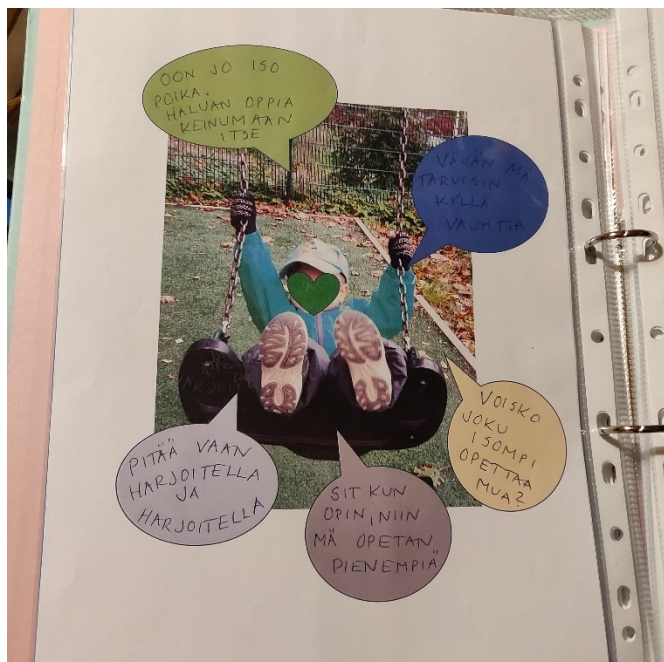

Kuva9

3.MINÄ OSAAN JA OPETTELEN

Kun kysyin vanhemmilta mitä he haluavat tietää lapsensa arjesta päiväkodissa, yksi toive oli että mitä lapsi osaa? Lisäksi oli toivomus, että mitä lapsi harjoittelee ja mitä hän itse haluaisi oppia? Tämän vuoksi yksi ideakansion osa-alueista liittyy tähän.

Kun kansioon valittuja dokumentteja tarkastellaan säännöllisesti lapsen ja vanhempien kanssa, voi lapsen kasvu- ja oppimisprosessi tulla näkyväksi (Opetushallitus 2021). Esimerkkidokumentiksi valitsin mm. lapsen oman kuvauksen, mitä hän haluaisi oppia, miten hän sen oppisi ja mitä sitten tapahtuu, kun taito on opittu. Tyhjien puhekuilien lisääminen kuviin antaa mahdollisuuden kysellä myöhemmin lapselta vuorosanoja ja ajatuksia ja kirjata niitä ylös.

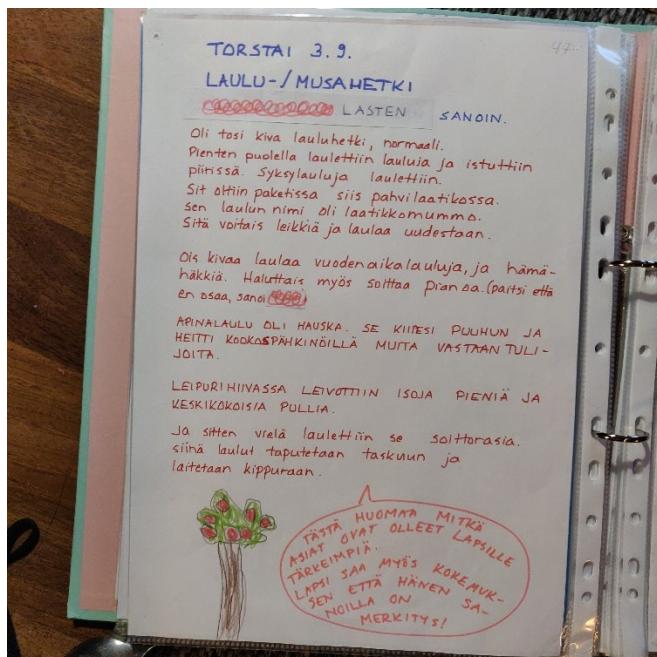

Kuva10

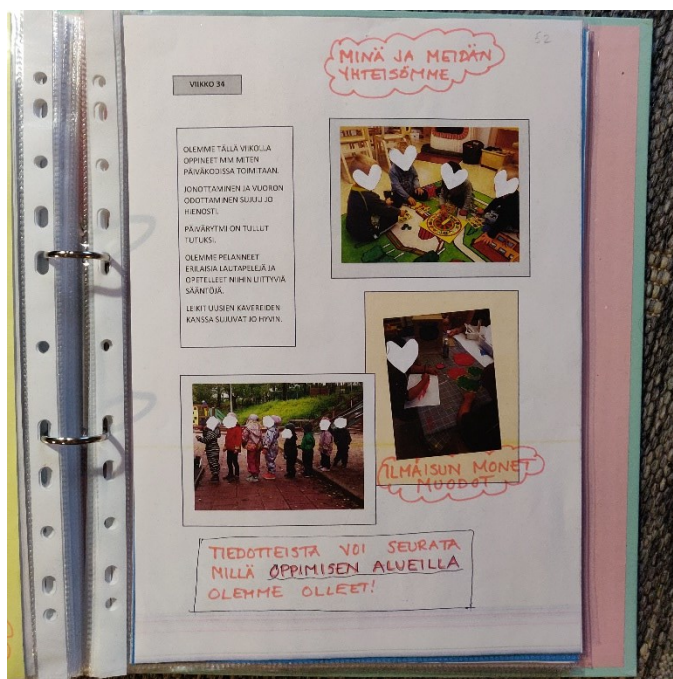
Lapsen sadutus kertoo paljon lapsen kielellisestä kehityksestä ja mielenkiinnon kohteista. Lapsen piirroksista voi päätellä esim. lapsen taitoa käyttää kynää ja silmä- käsi yhteistyön tasoa. Kun piirroksia on useita vuoden varrelta, dokumenteista näkee suoraan lapsen taitojen kehityksen.

5.TOIMINNASTA TIEDOTTAMINEN

Tämän osion valitsin siksi, että päiväkodin toiminnan näkyväksi tekeminen on ollut merkittävän iso osa lasten kasvunkansioita. Miten siinä voisi näkyä dokumentoinnin pedagogisuus?

Kuva11

Kuva12

Osallisuuden tunnetta lisää esimerkiksi lasten ja huoltajien osallistuminen toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja kuulluksi tuleminen kokemus. (Opetushallitus 2018, 30.) Lasten ottaminen mukaan toiminnan dokumentointiin esimerkiksi valokuvaamalla tai haastatteleamalla lasta tuo lapselle tunteen että hän on tärkeä. Tiedotteista voi myös seurata millä laajalaisen oppimisen alueilla ryhmässä on toimittu.

4.OSALLISUUS PROJEKTEISSA

Projektityöskentelyn avulla on mahdollista huomioida lasten erilaiset toiveet ja tarpeet sekä huomioida laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ja samalla käyttää monipuolisia menetelmiä (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 96-97). Projektityöskentely on paitsi oman työni apuväline, myös yleisesti varhaiskasvatuksen käytössä oleva toimintamalli, ja sen dokumentoinnilla tehdään näkyväksi yksittäisen lapsen osallisuus projektissa. Siksi halusin yhdeksi ideakansion osa-alueeksi projektin dokumentoinnin. Tähän esimerkkinä olevaan projektiin saivat osallistua kaikki, jotka siitä innostuivat, ja siinä toteutettiin monipuolisesti taiteeseen, tutkimiseen, musiikkiin ym. liittyviä toimintoja.

Kuva13

7 Yhteenveto ja pohdinta

Tarkoitus

Opinnäytetyön tarkoituksena oli vahvistaa päiväkotien työntekijöiden ammattitaitoa selventämällä mitä pedagogisuudella dokumentoinnissa ja erityisesti kasvunkansiossa tarkoitetaan sekä antaa uusia välineitä toteuttaa pedagogista dokumentointia. Päiväkodin työntekijöiltä saamani palautteen perusteella tämä onnistui hyvin. Sain myös itselleni vahvan tietoperustan pedagogiseen dokumentointiin ja osaan neuvoa ja ohjata muita työntekijöitä pedagogisessa dokumentoinnissa.

Tavoite/ tuotos

Tavoitteena oli tehdä konkreettinen kansio, joka sisältää faktatietoa pedagogisesta dokumentoinnista ja ideoita oman lapsiryhmän kasvunkansioiden toteuttamiseen. Kansion tavoitteena oli olla selkeä ja kuvattava ymmärrettävällä tavalla dokumentoinnin prosessia ja sitä, miten lapset ja vanhemmat saadaan mukaan prosessiin. Mielestäni tavoite toteutui, ja samaa mieltä olivat palautetta antaneet työntekijätkin. Kansion sisältö vastaa kysymyksiin mikä on pedagoginen kasvunkansio ja mitä se sisältää, sekä esittelee pedagogisen dokumentoinnin prosessin lyhyesti. Kansiossa on myös konkreettinen ideakasvunkansio, johon kokosin oikeita ja kuvitteellisia lasten dokumentteja. Dokumentteihin lisätyt kuvatekstit ja huomautukset antavat lisää tietoa ja ajatuksia miten ko. dokumenttia voidaan hyödyntää pedagogisesti. Erityisesti arvostan kahden vasta työuransa alussa olevan lastenhoitajan palautetta. Heillä ei ole vielä mitään kokemusta pedagogisesta dokumentoinnista, ja he saivat ymmärtävänsä info- ja ideakansion luettuaan mistä on kysymys.

Kasvunkansion sisältö on mahdollista jaotella eri tavoin. Yksi niistä on Rintakorpi & Vihmari-Henttosen (2017, 65) mukaan hyödyntää positiivista pedagogiikkaa ja jakaa dokumentit hyvinvoinnin elementteihin. Itseäni tämä jako ennemmin hämmensi kuin auttoi kasvunkansion sisällön hahmottamisessa. Sen vuoksi en sisällyttänyt sitä ideakansioon, enkä myöskään teoriaosuudessa mainitsemaani Rintakorven ja Vihmari-Henttosen (2017, 120) esittelemää avainsanasuunnitelmaa. Jaoin ideakansion yksinkertaisesti omasta mielestäni tärkeimpiin asioihin, jotka vastaavat pedagogisen dokumentoinnin tavoitteisiin.

Tuotoksen ulkonäköön en ole itse täysin tyytyväinen, sillä oma tapani on tehdä visuaalisesti kaunista ja tarkkaa työtä. Tässä työssäni jouduin tietoisesti madaltamaan omaa tasoani, jotta muille työntekijöille ei tulisi mielikuvaa täydellisestä kasvunkansiosta. Kasvunkansio saa olla tekijöidensä näköinen, ja niihin voi kirjoittaa myös käsin omia tai lasten ajatuksia. Tärkeintä on sisältö ja sen prosessointi.

Kasvunkansion sähköisen version viimeistelyyn ei jäänyt aikaa. Dokumenttien skannaus ei onnistunut hyvin ja osa on vähän epäselviä. Pääasia että tuotoksen oikea, konkreettinen versio vastaa tarpeeseen.

Yhteistyö

Tein opinnäytetyön yksin, ja aika itsenäistä työn tekeminen olikin. Päiväkotien johtajalta sain tarvittaessa tukea ja uusia ajatuksia. Yhdeydenpito muiden kaupungin viranomaisten kanssa oli sähköpostin kautta sujuvaa, ja esim. tutkimusluvan saaminen kesti vain vähän aikaa. Koska pedagoginen dokumentointi päiväkodissamme on ollut vieras käsite, en juurikaan saanut työkavereilta apua. Keskustelimme kyllä dokumentoinnista, mutta se oli lähinnä oman toimintani reflektointia. Ideakansion valmistuttua sain työkaverit kiinnostumaan aiheesta enemmän, ja kansiota onkin jo varailtu luettavaksi ja työn tueksi.

Yhteistyö vanhempien kanssa sujui hyvin niiltä osin, kun se oli mahdollista. Kyselyä en tehnyt alkuperäisen suunnitelman mukaan Wilma-viestillä, vaan jaoin saatekirjeen ja huoltajan lupalomakkeen suoraan vanhemmille. Tämä siksi, että Wilma-viesteihin vastaaminen on usein hidasta. Palautekyselyä en kerennyt jakamaan ollenkaan runsaiden poissaolojen ja sairastelujen vuoksi.

Aikataulu

Aktiivinen opinnäytetyöprosessi alkoi syyskuun alussa. Opinnäytetyösuunnitelman tein nopeasti, ja jälkikäteen ajatellen en tiennyt silti mitä olin tekemässä. Pikkuhiljaa asiat selkiytyivät ja etenivät vaiheesta toiseen, välillä odotellen lupia tai kirjavarauksia ja välillä tunti-kausia lähteitä selaten ja kirjoittaen. Tapaamiset opinnäytetyön ohjaajan kanssa rytmittivät työn tekoa ja saivat minut pysymään aktiivisena. Aikaa ei tuntunut olevan milloinkaan tarpeeksi, kun oli samaan aikaan muitakin velvollisuuksia hoidettavana. Oma tavoitteeni oli saada opinnäytetyö valmiiksi ennen joulua, mutta siihen en ihan pystynyt flunssakauden jarrutuksessa toimintaa. Jätän työni arvioitavaksi viimeistään 3.tammikuuta 2022.

Eettisyys/Luotettavuus

Opinnäytetyöhön liittyvän dokumentoinnin aloitin vasta kun olin saanut virallisen tutkimusluvan. Teams-ryhmähaastattelun tallensin kerrottuani siitä osallistujille, joilla oli mahdollisuus olla osallistumatta keskusteluun. Jokaisella on oikeus siihen, että hänen yksityis- ja perhe-elämänsä kunnioitetaan. Myös lapsella on oikeus nähdä tiedot, joita hänestä on kerätty ja tietää missä niitä säilytetään. (Lastensuojelun keskusliitto 2016, 13-15.) Olen opinnäytetyötä tehdessäni huomioinut lapsen oikeudet mm. lapselta luvan valokuvaamiseen enkä ole ottanut kuvia jotka olisivat jollakin tavalla loukanneet lasta. Lasten valokuvaamiseen ja dokumenttien käyttöön pyysin kirjallisen suostumuksen huoltajilta. Olen näyttänyt

julkaisemani kuvat niin lapselle kuin vanhemmillekin. Lasten kasvokuvia tai muita tunnistetietoja en ole julkaissut eli ideakansioista yksittäistä lasta ei voi tunnistaa. Olen pyrkinyt kuvaamaan ja dokumentoimaan siten, että lasten leikkiminen ei häiriintyisi. Olen käyttänyt valokuvaamiseen vain päiväkodin laitteita, ja opinnäytetyöhön liittyvän viestinnän olen hoitanut salasanoilla suojatulla sähköpostilla. Dokumentteihin ja kirjalliseen työhön olen lisännyt tarvittavat lähdemerkinnät.

Jatkokehitysideat ja pohdintaa

Ideakansio tulee toivottavasti henkilökunnan aktiiviseen käyttöön Koulurinteen ja Kymintehaan päiväkodeille, ja mahdollisesti myös muille aiheesta kiinnostuneille. Kansioista saa jo nyt paljon vinkkejä omaan työhön, mutta paljon omia ideoita jäi toteutumatta. Syksyn aikana sain dokumentoitua useita tilanteita, joiden toivoin päätyvän kansioon, mutta aika loppui kesken ja sisältöä oli muutenkin rajattava. Kansioon olisi voinut kerätä erilaisia valmiita lomakepohjia lasten havainnointia ja toiminnan dokumentointia varten. Se olisi voinut sisältää myös listan sähköisistä linkeistä tai kirjallisuudesta, joista saisi materiaalia. Uskon että niin kauan, kun dokumentointia varhaiskasvatuksessa tehdään, sen toteutustavat muokkautuvat. Kuinka kauan tällaisia kansioita edes tehdään, jos kaikki dokumentointi muuttuu sähköiseksi?

Lähteet

Alanko M., Kankaanranta M., Smeds K. & Purola K. 2018. Diggaa mun digimatkaa-hanke. Loppuraportti. Viitattu 22.11.2021. Saatavissa: <https://indd.adobe.com/view/9ce1fc00-a197-48e0-851f-c0d88ee6b402>

Daisy. 2021. Viitattu 22.11.2021. Saatavissa: <https://www.daisyvarhaiskasvatus.fi/daisy-service>

Heikka J, Hujala E, Turja L & Fonsen E. 2017. Havainnointi ja arviointi varhaispedagogiikassa. Teoksessa Hujala E & Turja L (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. PS-kustannus. Jyväskylä.

Kindiedays. 2021. Pedagogisen johtamisen työkalu varhaiskasvatukseen. Viitattu 22.11.2021. Saatavissa: <https://www.kindiedays.com/Finlandhome>

Kirkkonummi. 2017. Uutiset. Diggaa mun digimatkaa-hanke. Viitattu 22.11.2021. Saatavissa: <https://www.kirkkonummi.fi/diggaa-mun-digimatkaa-hanke>

Koivunen P-L & Lehtinen T. 2015. Kasvu kiikarissa. Havainnoinnin käsikirja varhaiskasvattajille. PS-kustannus. Jyväskylä.

Kouvolan kaupunki. 2021. Viitattu: 20.11.2021. Saatavissa: <https://www.kouvola.fi/kasvu-ja-oppiminen/paivahoito-ja-varhaiskasvatus/paivakodit/kymintehtaan-paivakoti/>

Kouvolan varhaiskasvatussuunnitelma. 2019. Viitattu 03.10.2021. Saatavissa: https://www.kouvola.fi/wp-content/uploads/2019/06/Kouvolan_varhaiskasvatussuunnitelma_010819_alkaen.pdf

Lastensuojelun keskusliitto. 2016. Lapsen yksityisyyden suoja digitaalisessa mediassa. Helsinki. Viitattu 04.10.2021. Saatavissa: https://www.lskl.fi/wp-content/uploads/Lapsen_yksityisyyden_suoja_digitaalisessa_mediassa.pdf

MII. 2021. Viitattu 29.12.2021. Saatavissa: <https://www.mii.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/hyvinvointia-digi-ajassa/vauvana-ja-taaperona-digi-ajassa/lapsen-kuvaaminen-sosiaalisessa-mediassa/julkaisua-lapsen-kannalta-parhain-pain/>

Mäkitalo A-R, Kontio J. & Ahola M. 2019. ”Pedagoginen dokumentointi varhaiskasvatuksessa”- hanke. Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy. Helsinki. Viitattu 23.11.2021. Saatavilla: <https://www.metropolia.fi/fi/tutkimus-kehitys-ja-innovaatiot/hankkeet/pedagoginen-dokumentointi-varhaiskasvatuksessa>

Opetushallitus 2021. Pedagoginen dokumentointi. Viitattu 14.11.2021. Saatavissa:

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/pedagoginen-dokumentointi>

Opetushallitus. 2018. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. PunaMusta Oy, Helsinki.

Viitattu 25.11.2021 Saatavissa:

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

Rintakorpi K. 2018a. Varhaiskasvatuksen tallentamisesta kohti pedagogista dokumentointia. Kasvatustieteellisiä tutkimuksia, numero 24. Helsingin yliopisto. Helsinki.

Viitattu 21.11.2021. Saatavissa:

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/229852/Varhaisk.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Rintakorpi K. 2018b. OSA III Eettiset ja tietosuojakäytännöt. Eettisiä näkökulmia.

Videoluento. Opetushallitus. Viitattu 23.11.2021. Saatavissa:

<https://www.youtube.com/watch?v=qWzqJVWPiTO&t=237s>

Rintakorpi K. 2018c. Miten toteutan pedagogista dokumentointia? Videoluento 2. Lapsen taso. Opetushallitus. Helsinki. Viitattu 18.11.2021. Saatavissa:

<https://www.youtube.com/watch?v=ab0n8y0bTgl>

Rintakorpi K. 2019. Koulutuspalvelu Illusia Ky. Viitattu 20.11.2021. Saatavissa:

<https://elal.ee/wp-content/uploads/2019/10/4-Kati-Rintakorpi.pdf>

Ryhmähaastattelu. 1.11.2021. Koulurinteen ja Kymintehtaan päiväkotien yhteisöpalaveri teamsin välityksellä (ei saatavilla). Kouvola.

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turun ammattikorkeakoulun puheenvuoroja 72. Tampere: Suomen yliopistopaino – Juvenes Print Oy.

Soininen M. & Merisuo-Storm. 2009. Kasvatustieteellisen tutkimuksen perusteet. Turun yliopisto. Rauman opettajankoulutuslaitos. Uniprint. Turku.

Smeds K. 2018. Miten toteutan pedagogista dokumentointia? Videoluento 3. Lapsiryhmän toiminnan taso. Opetushallitus. Helsinki. Viitattu 18.11.2021. Saatavissa:

https://www.youtube.com/watch?v=Kq_nKu-G7TE&t=478s

Tarkka, K. 2018. Johdanto pedagogiseen dokumentointiin. Videoluento 1. Opetushallitus.

Helsinki. Viitattu 30.10.2021. Saatavissa: <https://www.youtube.com/watch?v=-3q1-JUo0jM>

Tast S. 2018a. Miten toteutan pedagogista dokumentointia? Videoluento 4: Henkilöstön taso. Opetushallitus. Helsinki. Viitattu 18.11.2021. Saatavissa:

<https://www.youtube.com/watch?v=8SybX26zZSY>

Tast S. 2018b. Pedagogisen dokumentoinnin hyvät käytännöt. Vuosikello. Videoluento. Opetushallitus. Helsinki. Viitattu 8.12.2021. Saatavissa:

<https://www.youtube.com/watch?v=ZN8h9CYGdNU>

TouGo. 2021. Touhula-päiväkodit. Viitattu 22.11.2021. Saatavilla: <https://touhula.fi/tougo/>

Turja L. 2017. Teoksessa Hujala E. & Turja L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. PS-kustannus. Jyväskylä.

Unisef. Lapsen oikeuksien sopimus. Viitattu 27.11.2021. Saatavissa:

<https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/>

Varhaiskasvatuslaki 2018. 540/22§. Finlex. Viitattu 20.11.2021. Saatavissa:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540#Lidm45237815499616>

Visma. 2021. Wilma tehokas varhaiskasvatuksen kokonaisratkaisu. Viitattu 27.11.2021.

Saatavissa: <https://www.visma.fi/wilma/varhaiskasvatus/>

Liitteet

LIITE 1

Haastattelurunko pedagogiseen yhteisöpalaveriin 1.11.2021

Teams-keskustelu tallennetaan tietojen keräämistä varten. Vain opinnäytetyön tekijä näkee tallenteen, ja se hävitetään välittömästi kun tarvittava tieto on saatu kasattua.

1.Varhaiskasvatuksen pedagoginen dokumentointi tarkoittaa mm. valokuvien, videoiden, haastatteluiden, muistiinpanojen ja lasten töiden reflektiivistä hyödyntämistä varhaiskasvatuksen kehittämisessä (Rintakorpi K.& Vihmari-Henttonen Tää on meidän maailma. 2017). Koetko että tietosi pedagogisesta dokumentoinnista ovat riittävät?

2.Jos työssäsi on käytössä lasten kasvunkansiot, miten pedagogisuus näkyy niissä?

3.Opinnäytetyön tavoitteena on tehdä mallikasvunkansio. Mitä toivoisit tuon kansion sisältävän?

4.Onko sinulla olemassa ideoita, valmiita dokumentointipohjia tai muuta materiaalia, jota voisin hyödyntää opinnäytetyössäni? (Näitä otan mielelläni vastaan. Muistathan merkitä lähteet näkyviin.)

LIITE 2.

Saatekirje vanhemmille

Opiskelen sosionomiksi pedagogisen varhaiskasvatuksen suuntautumisopinnoissa ja teen opinnäytetyön aiheesta kasvunkansio osana varhaiskasvatuksen pedagogista dokumentointia. Opinnäytetyön tarkoitus on lisätä ja vahvistaa varhaiskasvattajien ammattitaitoa ja antaa uusia välineitä toteuttaa pedagogista dokumentointia. Tavoitteena on tehdä konkreettinen ideakansio varhaiskasvatuksen työntekijöiden työn tueksi oman lapsiryhmän kasvunkansioiden toteuttamiseen.

Varhaiskasvatuslain mukaan lapsen huoltajille on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Pedagoginen dokumentointi on tärkeä työväline tähän. Sen avulla vanhemmat saavat paitsi tietoa lapsensa arjesta, pääsevät myös kehittämään varhaiskasvatusta. Dokumentointia ovat lasten työt, valokuvat, videot, tallenteet, haastattelut, muistiinpanot, ym, ja niiden hyödyntäminen toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä tekee dokumentoinnista pedagogisen.

Kasvunkansio on eräänlainen lapsen portfolio johon kootaan lapsen töitä ja dokumentteja päivähoiton arjesta. Kasvunkansio on lapsen oma kasvutarina, missä näkyy lapsen oma ajattelu, tekeminen, oppiminen ja osallistuminen. Kasvunkansio on aina ollut erittäin mieluinen muisto lapsen päivähoitoajalta. Jotta kasvunkansiota voidaan pitää pedagogisen dokumentoinnin välineenä, siitä pitäisi saada vuorovaikutuksellinen vanhempien, lapsen ja hoitajien kesken.

Juttelen tästä koulutehtävästäni lapsiryhmän kanssa ja kysyn aina lapsilta luvan valokuvien ottamiseen ja muiden töiden käyttöön, mutta tarvitsisin opinnäytetyön toteuttamiseen myös teidän vanhempien apua. Kysynkin halukkuuttanne osallistua yhdessä lapsenne kanssa ideakasvunkansion toteuttamiseen. Osallistuminen on vapaaehtoista ja osallistujalla on mahdollisuus keskeyttää missä tahansa vaiheessa. Osallistua voit kahdella tavalla. 1.) Voit antaa luvan käyttää oman lapsesi päivähoiton dokumentointia kuvia, piirroksia, kyselyitä, ym. ideakansiossa. 2.) Voit itse osallistua vanhempana vuorovaikutukselliseen dokumentointiin. Jälkimmäisessä saatte kotiin kirjallisen haastattelutehtävän, joka vie aikaanne alle puoli tuntia ja suostut antamaan marraskuun aikana pienen muutaman minuutin mittaisen hetken lapsesi dokumenttien katselemiseen ja niistä keskusteluun.

Antamasi haastattelu ja tehtävä ovat osa oman lapsesi pedagogista kasvunkansiota. Hyödytte siitä siis itekin, mutta luvallasi käyttäisin niitä myös opinnäytetyössäni. Ideakansio tulee päiväkotien henkilökunnan nähtäväksi, ja siitä ei voi mitenkään selvittää sinun tai lapsesi henkilöllisyyttä. En julkaise tunnistettavia kasvokuvia enkä mitään muitakaan henkilötietoja. Valmiin ideakansion ja opinnäytetyön saatte katsoa ennen julkaisemista. Opinnäytetyö esitetään Lab-ammattikorkeakoulussa Lahdessa ja se tulee myös nähtäväksi julkiseen Suomen ammattikorkeakoulujen opinnäytetöitä tallentavaan Theseus-tietokantaan.

Pyydän palauttamaan oheisen suostumuslomakkeen 5.11 mennessä allekirjoittaneelle. Jos et ole täyttänyt lupaa määräaikaan mennessä, en tule käyttämään mitään lastasi koskevia dokumentteja opinnäytetyössäni.

Lisätietoja saa kysyttäessä tai viestillä

Taina.Yli-Kiikka@student.lab.fi

KURKISTUS PÄIVÄKODIN ja _____ ARKEEN

Mitä haluaisit vanhempana tietää lapsestasi? Rastita!

Mitä lapsi tekee?

Mitä/millä lapsi leikkii?

Mikä lasta kiinnostaa?

Kenen kanssa lapsi leikkii?

Liikkuuko lapsi? Miten hän liikkuu?

Mitä lapsi osaa? Mitä hän harjoittelee?

Mitä lapsi itse haluaisi oppia?

Miten lapsi näyttää tunteensa?

Saako lapsi äänensä kuuluviin? Osallistuuko hän toimintaan?

Mistä lapsi innostuu?

Mitä lapsi puhuu ja tarinoi?

Mitä lapsi piirtää?

Mitä muuta toivoisit saavasi tietää lapsesi arjesta päivähoitossa?

LIITE4

Pedagoginen kasvunkansio

Info- ja ideakansio varhaiskasvatuksen työntekijöille

PEDAGOGINEN KASVUNKANSIO

info- ja ideakansio varhaiskasvatuksen työntekijöille

TÄMÄ KANSIO SISÄLTÄÄ:

1. TIETOA VARHAISKASVATUKSEN TYÖNTEKIJÄLLE

Mikä on pedagoginen
kasvunkansio?

Mitä pedagoginen kasvunkansio
sisältää?

Pedagoginen dokumentointi
prosessina

Esimerkki pedagogisen
dokumentoinnin vuosikellosta

2. IDEAKASVUNKANSIO

Mitä dokumentoidaan?

Minä

Minä leikin

Minä osaan ja opettelen

Osallisuus projekteissa

MIKÄ ON PEDAGOGINEN KASVUNKANSIO?

Kasvunkansio on lapsen oma henkilökohtainen oppimistarina jossa lapsen oppiminen, mielenkiinnon kohteet ja päivähoidon arki tehdään näkyviksi. Ensisijainen tarkoitus on tukea lapsen oppimistaitojen kehitystä ja vahvistaa kuulluksi tulemistä, sekä antaa tietoa vanhemmille varhaiskasvatuksen sisällöstä ja sen vaikutuksesta lapsen oppimiseen (Rinta-korpi & Vihmari-Henttonen 2017).

TAVOITTEENA on oppia tuntemaan lasta ja mahdollistaa huoltajien osallisuus lapsensa varhaiskasvatukseen (Opetushallitus 2021).

Ei ole vain yhtä tapaa toteuttaa pedagogista dokumentointia (Oph). Olennaista on se, että **kasvunkansiossa olevia dokumentteja hyödynnetään toiminnan suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa.** (Rintakorpi ym 2017, 10).

Dokumentoinnissa on hyvä miettiä mikä on eettisesti oikein. *Lapsen tuen tarvetta, tukitoimia ja niiden toteuttamista koskevat tiedot sekä lapsen henkilökohtaisten ominaisuuksien arviointia koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä* (varhaiskasvatuslaki 540/2018, 40§).

MITÄ PEDAGOGINEN KASVUNKANSIO SISÄLTÄÄ?

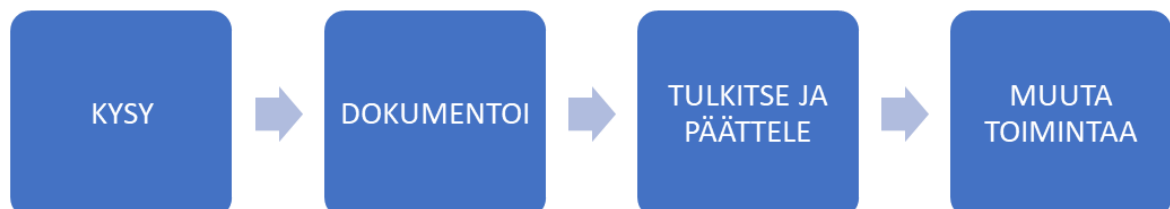
Valokuvia, haastatteluja, lasten omia töitä esim. piirroksia, kuvakollaaseja, muistiinpanoja, valmiita lomakkeita, jne...

Kasvunkansio on lapsen, vanhempien ja hoitajien yhteinen juttu, jossa näkyy kaikkien osallisuus. **Varhaiskasvatuksen tiimi** miettii mitkä asiat päivähoidossa tukevat lapsen kasvua. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 81).

Vanhempien toiveita voi kysyä esim. vasu-keskustelussa tai valmiilla kyselylomakkeella (Oph).

Lasten osallisuus tulee näkyviin kun lapsi itse saa valita kansioon tulevia töitä ja kuvia sekä kertoa niistä (Rintakorpi ym. 2017, 84).

PEDAGOGINEN DOKUMENTOINTI PROSESSINA:

KYSY!

MITÄ DOKUMENTOIN?

Miettikää tiimin, lapsen ja vanhempien kanssa, mikä on dokumentoinnin tarkoitus. Haluatteko suunnitella, kehittää tai arvioida toimintaa? Onko tavoitteena lapsen tutustuminen? Halutaanko laaja-alaisen oppimisen alueet näkyviksi? Miten lapsen VASUa toteutetaan?

Rintakorpi ym 2017

Kaikkea ei tarvitse
dokumentoida

Kysymykset
auttavat alkuun

Mitä lapsi tekee? Mitä/millä lapsi leikkii? Mikä häntä kiinnostaa?
Kenen kanssa lapsi leikkii tai haluaisi leikkiä?
Liikkuuko lapsi, miten lapsi liikkuu?
Mitä lapsi osaa ja mitä harjoittelee?
Mitä lapsi itse haluaisi oppia?
Miten lapsi näyttää tunteensa?
Saako lapsi äänensä kuuluviin? Onko hän osallinen?
Mistä lapsi innostuu? Mistä hän ei innostu?
Mitä lapsi puhuu ja tarinoi? Mitä hän piirtää?
Mitä vanhemmat toivovat?
Mikä on lapselle tärkeää? Mitä hän haluaa tallettaa kansioon?
Tarviiko lapsi aikuisen tukea jossakin?

Oph & Rintakorpi ym.

DOKUMENTOIT

Pedagogiseen dokumentointiin ei ole yhtä ainoaa oikeaa tapaa

HAASTATTELE
JA JUTTELE

VALOKUVAA

TEE
MUISTIINPANOJA
JA KARTTOJA

HAVAINNOI

KÄYTÄ
VALMIITA
LOMAKKEITA

KYSY JA
KUUNTELE

TEE
AJATUSKARTTOJA

LEIKI, PIIRRÄ, MUSISOI
JA NÄYTTELE YHDESSÄ
LAPSEN KANSSA

REFLEKTOI

pyydä lasta
valokuvaamaan
ja piirtämään

ANNA LAPSEN
OSALLISTUA

JUTTELE
VANHEMPIEN
KANSSA, PYYDÄ
HEITÄ
KOMMENTOIMAAN
LAPSEN TÖITÄ JA
KUVIA

OLE ROHKEA. KOKEILE
MIKÄ TOIMII!

TULKITSE JA
PÄÄTTELE

DOKUMENTIT
KÄYTTÖÖN!

Katso

Juttele

Tulkitse

etsi vastauksia
yhdessä lapsen
kanssa

MUUTA
TOIMINTAA

PEDAGOGISEN DOKUMENTOINNIN
PROSESSI MENETTÄÄ
MERKITYKSENSÄ JOS SEN AVULLA
EI KEHITETÄ TOIMINTAA (OPH).

ESIMERKKI PEDAGOGISEN DOKUMENTOINNIN VUOSIKELLOSTA

2. IDEAKASVUNKANSIO

Seuraavalta sivulta alkaa erilaisista dokumenteista koottu ideakasvunkansio. Sen tarkoitus on auttaa työntekijöitä ja antaa ideoita omaan kasvunkansiotyöskentelyyn. Kuvien julkaisuun ja dokumenttien käyttöön on lupa huoltajilta ja lapsilta. Ethän kuitenkaan kopioi niitä. Tyhjiä lomakkeita saa kopioida.

MINÄ

MINÄ OLEN MINTTU 5 V. TÄMÄ KANSIO SISÄLTÄÄ ASIOITA JOISTA MINÄ TYKKÄÄN.

ÄITI JA ISÄ HALUAVAT TIETÄÄ MITÄ MINÄ LEIKIN, MISTÄ INNOSTUN, MITEN NÄYTÄN TUNTEITANI PÄIVÄKODISSA JA MITÄ MINÄ HALUAN OPPIA.

PÄIVÄKODIN HOITAJAT HALUAVAT TIETÄÄ MINUSTA KAIKENLAISTA. Esimerkiksi mitä osaan ja opettelen ja miten minun toiveeni näkyvät toiminnassa.

MINÄ OLEN _____

OLEN _____

(ikä)

MINULLE RAKKAIMMAT IHMISET OVAT

OSAAN JO VAIKKA MITÄ. OSAAN...

TYKKÄÄN LEIKKIÄ...

Haluaisin vielä oppia...

Tähän voi liimata kivan kuvan minusta

TULEN SURULLISEKSI KUN...

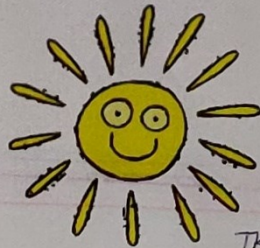
MINULLE ON TÄRKEÄ...

MINUA NAURATTAAN KUN...

Tämän täyttää vanhemmat kotonani yhdessä lapsen kanssa. => huoltajien osallisuus

TOIVON ETTÄ...

TÄLLAINEN MINÄ OLEN. TÄRKEÄ JA ARVOKAS JUURI TÄLLAISENA

14

osaan

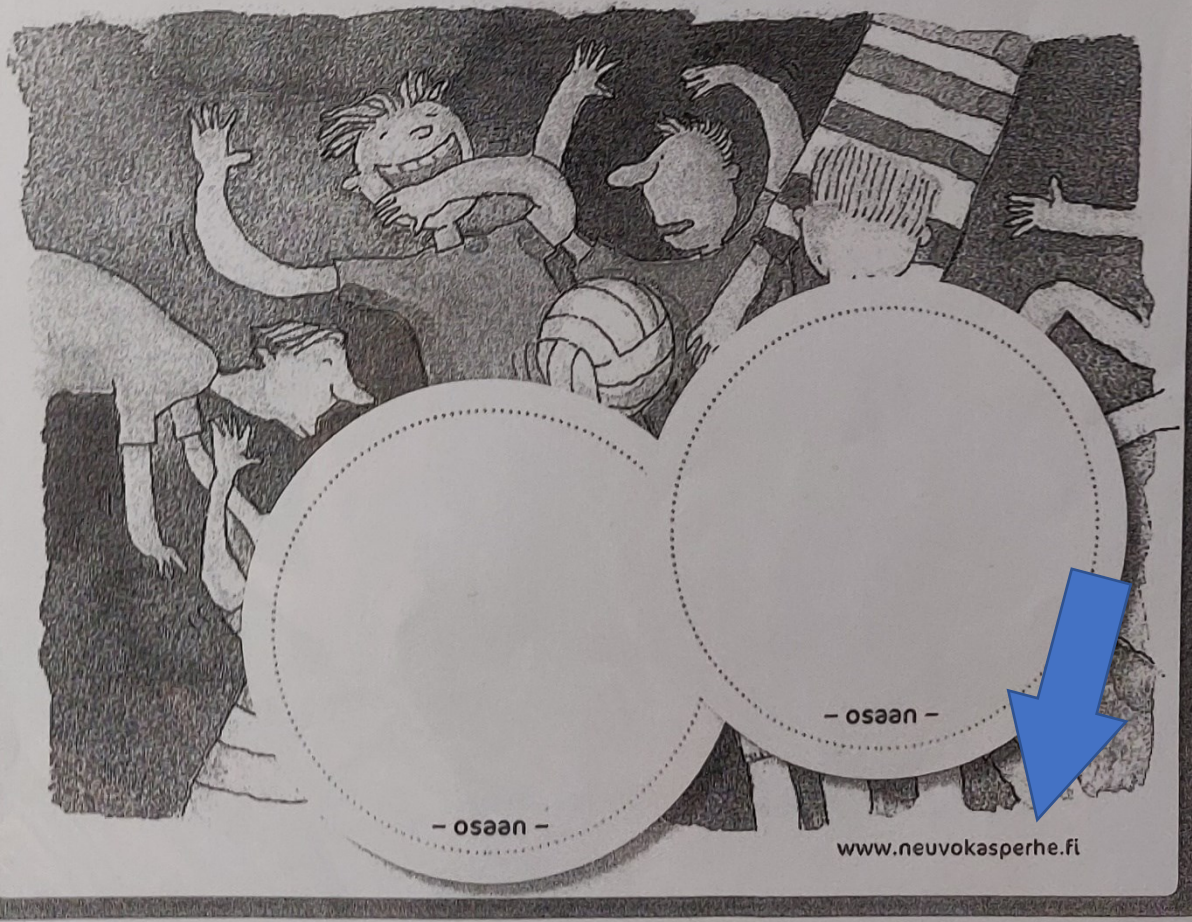

Nimi: _____
Päivä: _____

Olen taltava monessa asiassa! Osaan

Toiset tulevat yleensä hyvälle tuulelle kun minä

Isona aion

- osaan -

- osaan -

www.neuvokasperhe.fi

MINÄ OLEN TÄRKEÄ

KOSKA

TÄHÄN VOI KIRJOITTA
LAPSESTA POSITIIVISIA
ASIOITA. (VANHEMMAT & HOITAJAT)

ÄITILLÄ ON ESSU PÄÄLLÄ KOSKA SE
TEKEE KAKKUA. MINÄKIN TYKKÄÄN LEIPDÄ

Mistä minä tykkään?

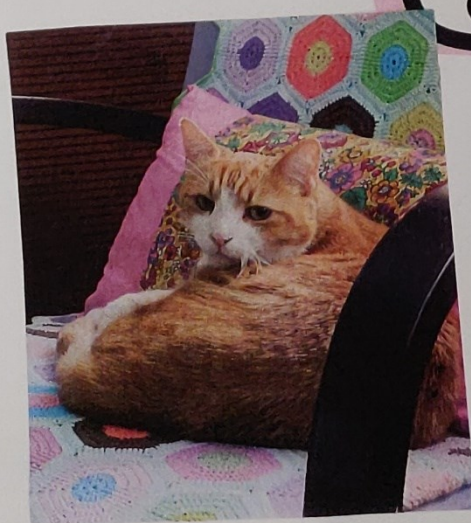
Valitse kuvista sellaisia, joista sinä pidät. Se voi olla jotain tekemistä, jokin pieni yksityiskohta, tai jotain mitä sinä haluaisit. Liimaa kuvat omaan toivekarttaasi. (tyhjälle paperille)

Tavoitteena on tutustua lapseen ja kartoittaa lasten mieltymyksiä, toiveita ja ajatuksia.

Tehtävä sujui suunnitelmien mukaisesti. Lapset löysivät paljon kivoja kuvia ja saimme jo niistä poimittua lapsia kiinnostavia asioita. Lapset saivat vielä kertoa kuvista ja lisätä asioita mistä ei löytynyt kuvaa. Aikuinen kirjoitti näitä ajatuksia kuvien viereen.

NAISTA MINÄ TYKKÄÄN

12

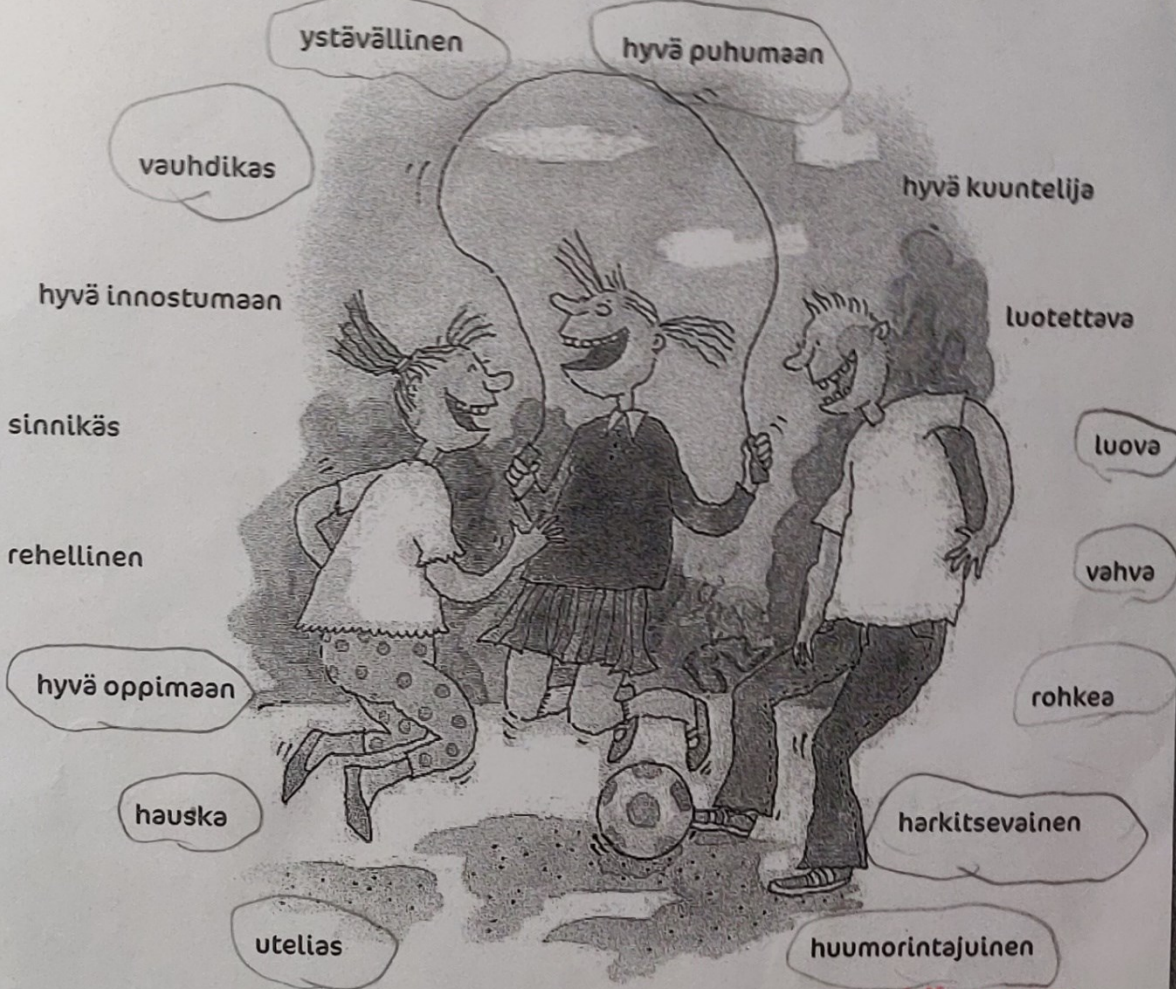
KOTILEIKKI JA LÄÄKÄRI PATEKI
OIS KIVAA

17.8.2021

minä olen

Nimi: _____

Päivä: _____

hyvä toimimaan ryhmässä

- ympyröi sinua kuvaavat sanat -

VALMIITA LOMAKKEITA

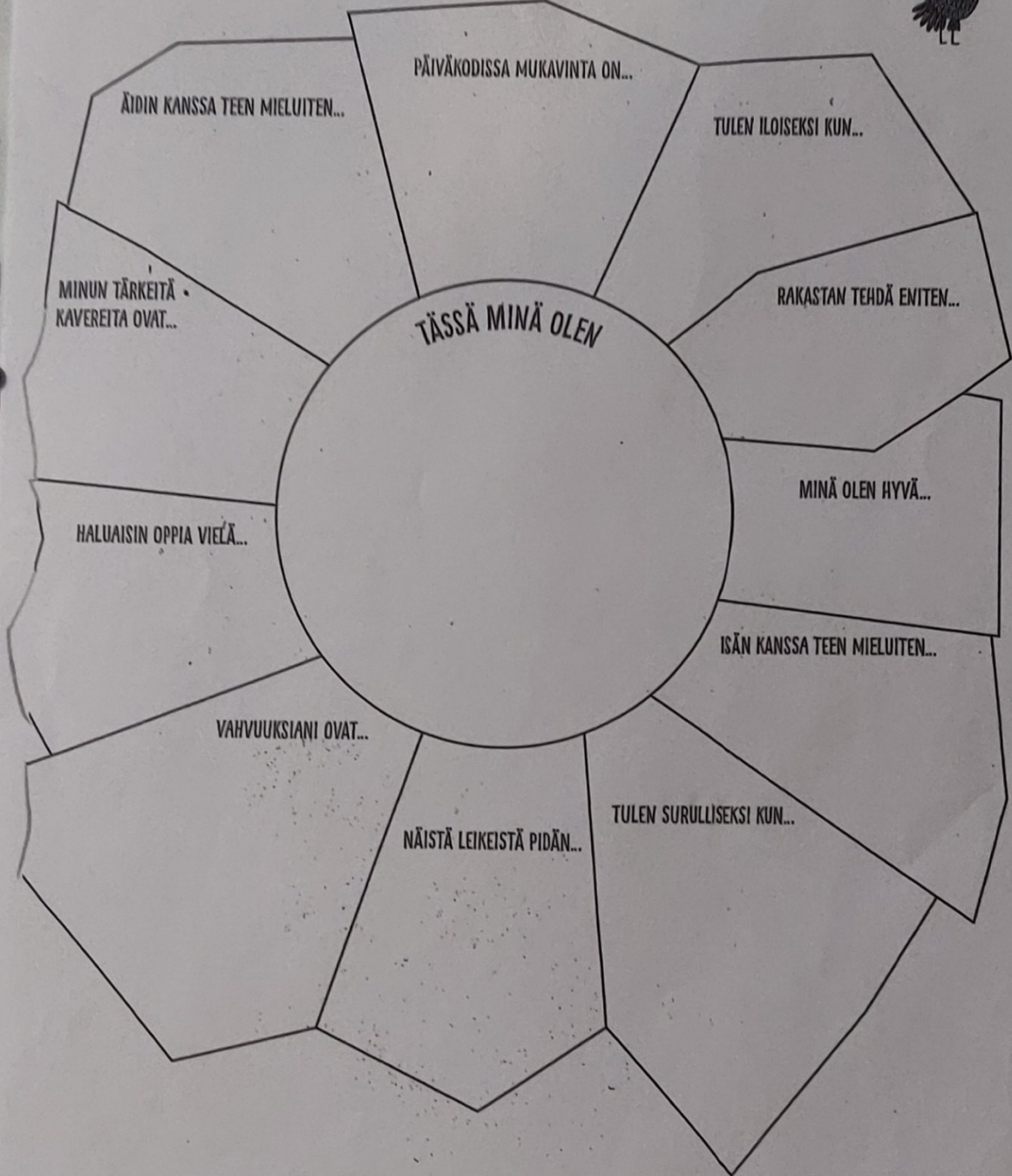

neuvokasperhe.fi

TÄLLAINEN OLEN MINÄ

TÄYDENNÄ LAUSEET YHDESSÄ LAPSEN KANSSA.

LÖTTA UUSITALO-MALMIVAARA & KAISA VUORINEN: HUOMAA HYVÄI VAHVUUSVARIKSEN BONGAUSOPAS (PS-KUSTANNUS 2017)

TÄÄLTÄ LÖYTYY HYVIÄ IDEOITA!

Lomake haastattelusta

Lapsi: _____ Haastattelija: _____ Pvm. _____

Miltä sinusta tuntuu tulla päiväkotiin? (Miksi)

Mikä päiväkodissa on mukavaa? Mikä siinä on mukavaa?

Mikä päiväkodissa on tyhmää tai ikävää? Mikä siinä on tyhmää?

Kerro sun kavereista. Kenen kanssa tykkäät leikkiä? Mitä tykkäät (tykkäisit) tehdä kavereiden kanssa?

Mitäs jos sinua joskus pelottaa päiväkodissa? Mikä täällä pelottaa? Mitä silloin teet?

Kerro miten juttelet päiväkodissa aikuisten kanssa ja miten aikuiset kuuntelevat sinua päiväkodissa?

Olet ottanut valokuvia päiväkodin kivoimmasta ja tyhmimmästä paikasta. Kerro näistä kuvista. (Katsotaan kuvia tulostettuina, tabletilla tai tietokoneelta). Miksi ne ovat kivoja tai tyhmiä paikkoja?

Mitä päiväkodissa pitäisi sinun mielestäsi muuttaa tai tehdä toisella tavalla? Miksi?

Mitkä asiat kiinnostavat sinua? Mitä haluaisit tehdä / tutkia / oppia?

Mitä olet jo oppinut? Mitä osaat hyvin?

Milloin haluaisit lähteä leikkimään etkä tehdä niinkuin sinun pitäisi tehdä?

Jos avaruusolio tulisi pihalle, mitä kertoisit sille päiväkodista? Mitä ohjeita antaisit?

Mitä haluaisit sanoa päiväkodin aikuisille?

Mitä haluaisit sanoa muille lapsille?

Lapselle tärkeät asiat

Lapsi: _____ Lomakkeen täyttivät: _____ Pvm. _____

Mitä lapsi leikkii / touhuaa / tekee mielellään?

Mistä lapsi tykkää erityisesti?

Mistä lapsi ei tykkää / mitä hän pelkää / välttää / varoo?

Lapselle tärkeitä ihmisiä / leluja / kirjoja / lauluja / loruja / paikkoja?

DOKUMENT-
TEIHIN ON
HYVÄ KIRJATA
PÄIVÄMÄÄRÄ

30.11.2021

MINÄ OLEN...

TYTYVÄINEN.

MULLA ON IHANAT
KELTAISET HIUKSE

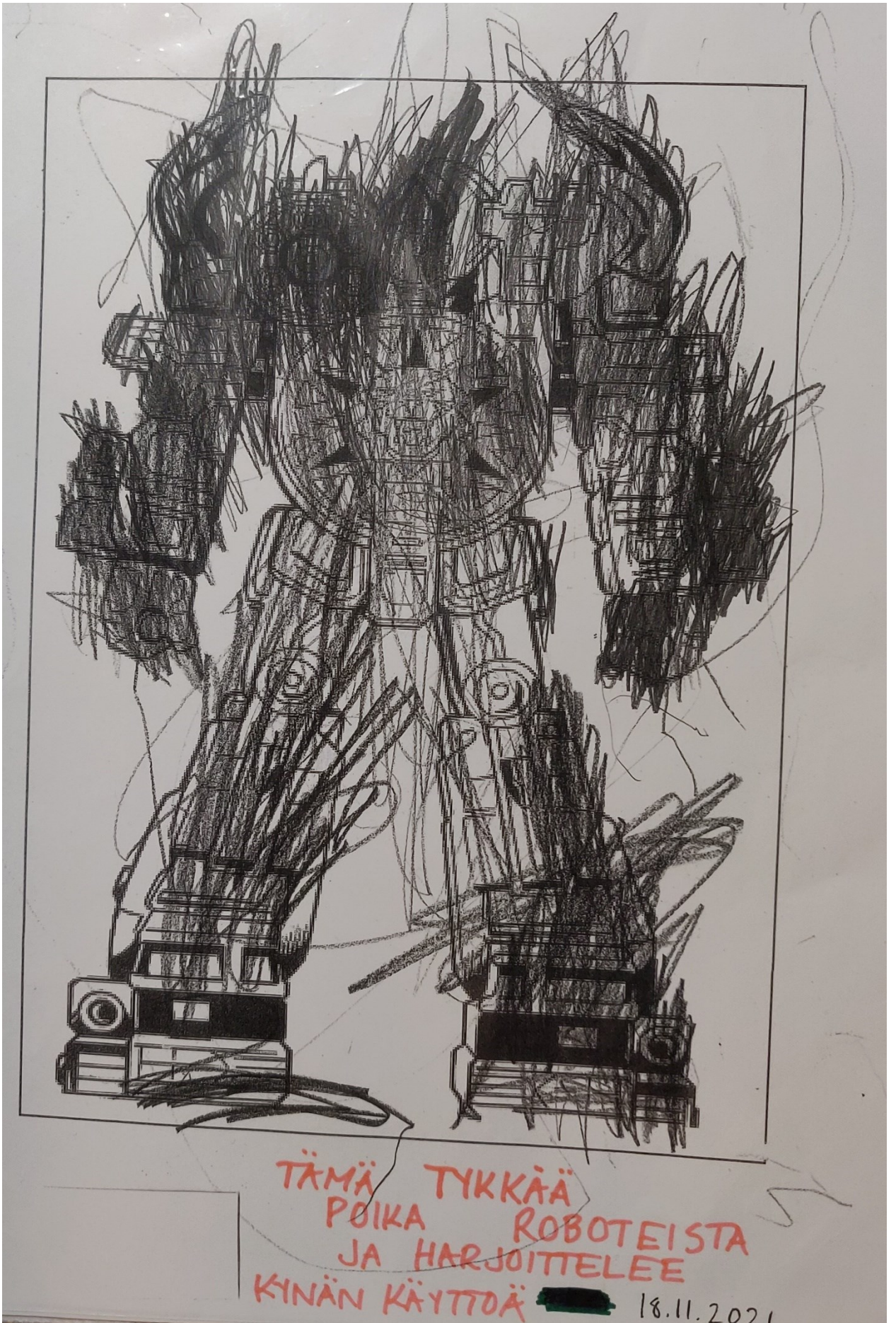
TYKKÄÄN...

MUN UUSISTA LEI-
LUISTA (BARBEISTA,
JOULUKALENTERI)
TYKKÄÄNÖLLÄ ULKONA
LASKEMASSA LIUKURILL

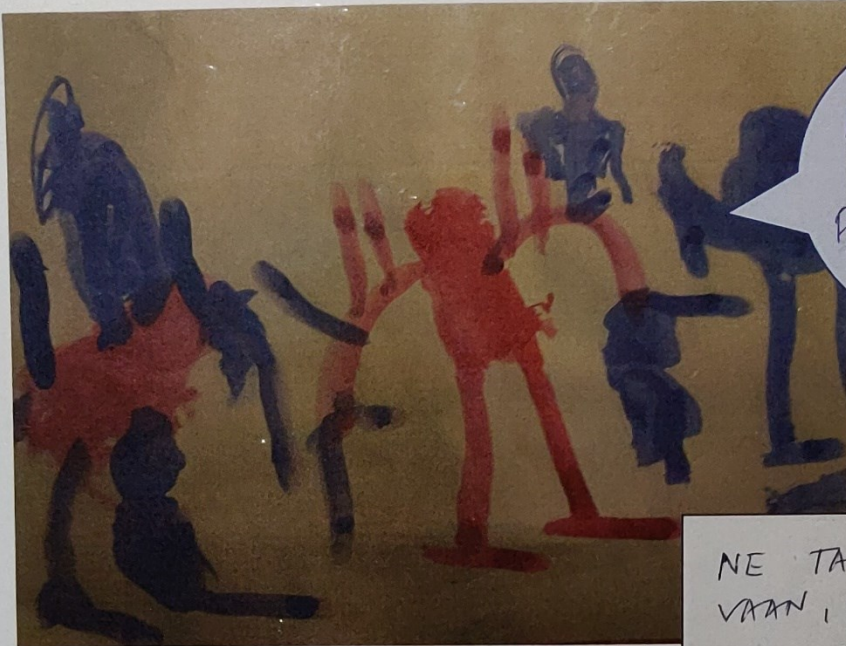
TOIVOISIN...

BARBIN MATKA-AUTON

TYKKÄÄN PÄIVÄKODIS-
SA PIIRTÄÄ JA VÄRI-
TELLÄ.

TÄMÄ TYKKÄÄ
POIKA ROBOTEISTA
JA HARJOITTELEE
KINÄN KÄYTTÖÄ [REDACTED] 18.11.2021

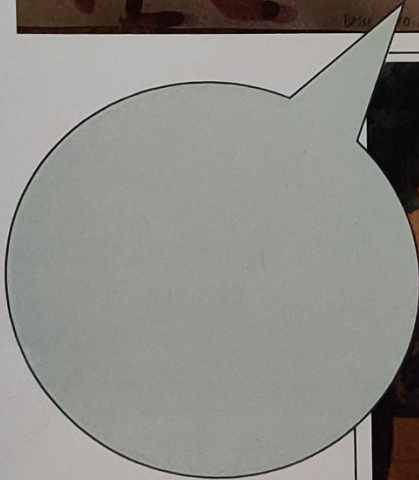

NÄÄ ON
ROBOTTEJA.
PUNASET ON
HYIKSII JA
SINISET
PAHIKSII

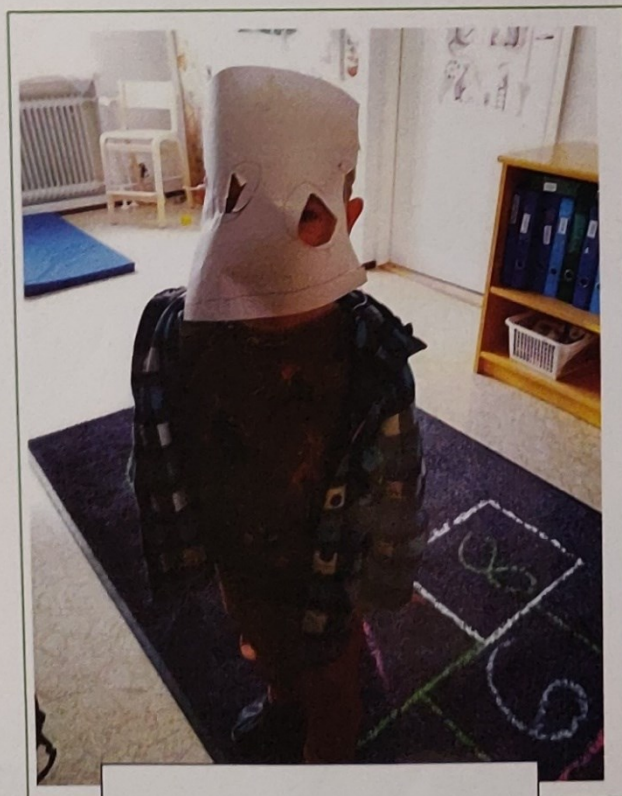
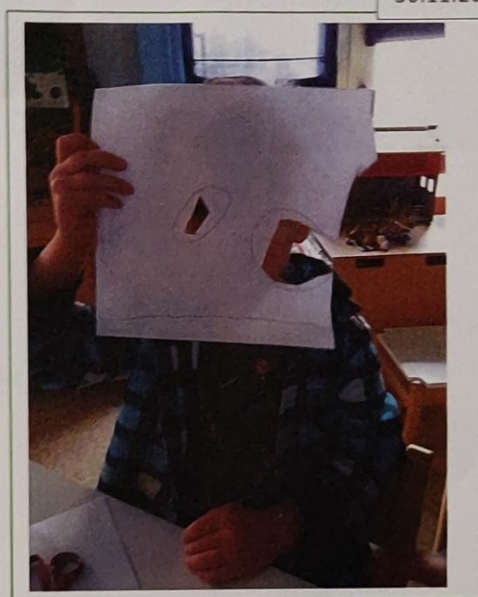
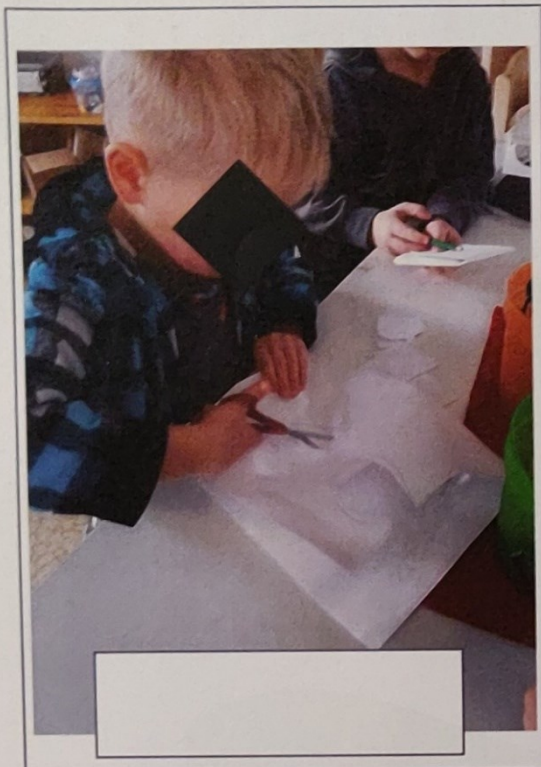

NE TAISTELEEE
VÄÄN, ET NE MUUTA
TEE. NIIL ON
MIEKAT.

Lapselta voi
jälkeen päin
kysellä ajatuksia
kuviista.

30.11.2021

PÄÄTIN TEHDÄ
AMONG ASS
NAAMION.
SE ON IMPOSTOR.
SE TAPPAA KAIKKI
JOTKA YRITTÄÄ
MENNÄ PAKOON.
SILLÄ ON PUUKKO.
SE ON VAAN
ITTELLENSÄ KILTTI.
HALUAN VAAN OLLA
IMPOSTOR.

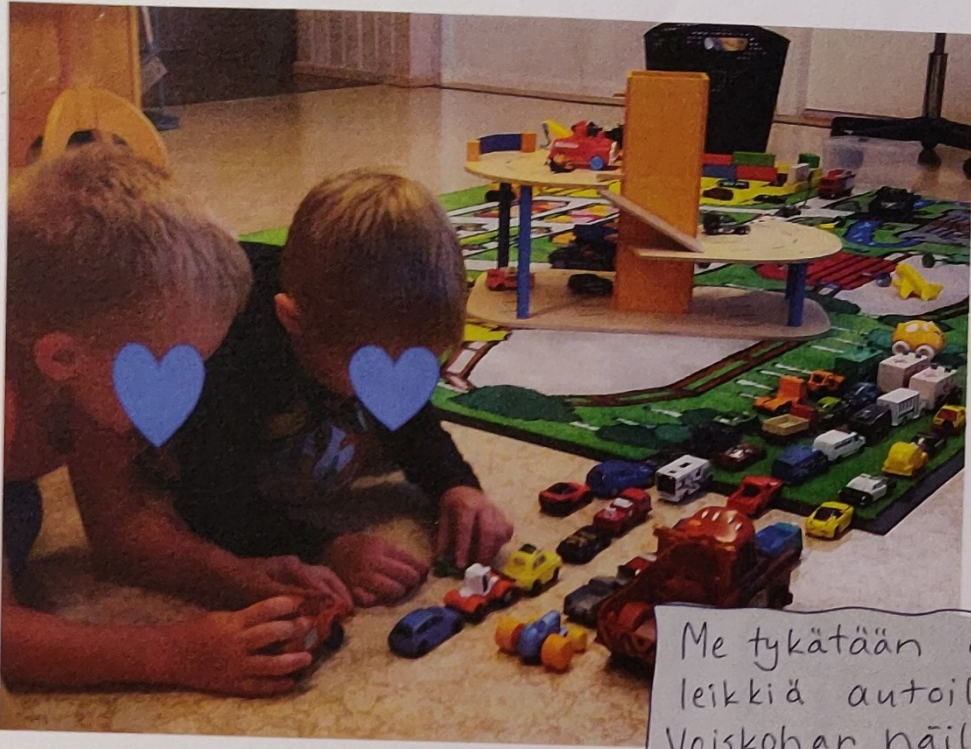
MINÄ LEIKIN

Päiväkodissa leikki saa näkyä ja kuulua. Se on tärkeää lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle. Hoitajien pitäisi yhdessä lasten kanssa kehittää leikkiä ja leikkiympäristöjä ja kokea yhdessä tekemisen ja leikin iloa. (Vasu-perusteet 2018,26)

LAPSI: MINÄ VAIN LEIKIN MITÄ HALUAN. SAA NIITÄ KUVATA.

ÄITI: MITÄ K.... LEIKKII JA KENEN KANSSA MIELUITEN? MINKÄLAISIA LEIKIT OVAT, MITÄ LAPSET JUTTELEVAT LEIKKIESSÄÄN?

HOITAJAT: MINKÄLAISET LEIKKITAIDOT LAPSELLA ON? VOISIKO LEIKKIYMPÄRISTÖJÄ KEHITTÄÄ LAPSIA KIINNOSTAVAMMIKSI?

Me tykätään aina leikkiä autoilla. Voiskohan näille tehdä tallin, ja teitä. Hei, legoista vois tehdä. Osataanko me?

Lapsi: Tämä peli on kiva, kun tässä on tällasia kuvia. Ja sitä voi pyörittää.

Hoitaja: Tykkäät pelata tätä kavereiden kanssa. Tämän avulla oman vuoron odottaminen ei tunnu niin vaikealta.

ME OLLAAN SINISIÄ
SÄHKÖMIEHIÄ!
ME EI LUOVUTETA!!!

MEITÄ EI VOITA
KUKAAN!
EIKÄ MEITÄ PELOTA
MIKÄÄN!!

VOISIKO TÄHÄN 3-V. POIKIEN SÄHKÖ-
MIESLEIKKIIN TARTTUA JA VIEDÄ
ETEENPÄIN?

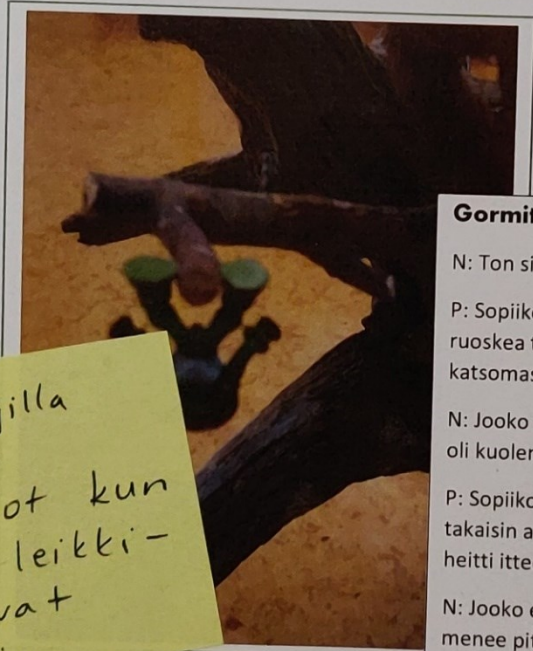

KYSYIMME LAPSILTA ULKONA HALUATTEKO LEIKKIÄ
PÄIVÄKODIN PIHALLA VAI METSÄSSÄ, NIIN ARVATKAAPA
MIKÄ OLI VASTAUS?

TÄMÄ PORUKKA TYKKÄÄ EHDOTTOMASTI METSÄSSÄ
LEIKKIMISESTÄ. ONHAN SE YMMÄRRETTÄVÄÄ, KUN SIELLÄ
SAA KIIPEILLÄ JA RAKENNELLA JA SIELLÄ ON PALJON
KEPPEJÄ.

TÄNÄÄN RAKENNETTIIN MM. TALO HIIRELLE, PAISTETTIIN
MAKKARAA NUOTIOLLA, TAISTELTIIN LEGO NINJAGOINA JA
IHMETELTIIN JÄÄTYNYTTÄ VETTÄ. AI NIIN, NÄHTIIN ME
ORAVAKIN JOKA KERÄILI RUOKAA TALVEKSI.

⇒ metsäretket
viikoittain.

Näillä pojilla on hyvät leikki-aidot kun lelut ja leikki-paikat ovat mieluisia.

Gormiti-pahikset.

N: Ton silmä loisti leikisti pimeessä.

P: Sopiiko että tää ihmetteli mikä ruoskea tuolla on. Käydäänpä katsomassa.

N: Jooko et se tunnisti tän, sitte oli vihree oli kuolematon.

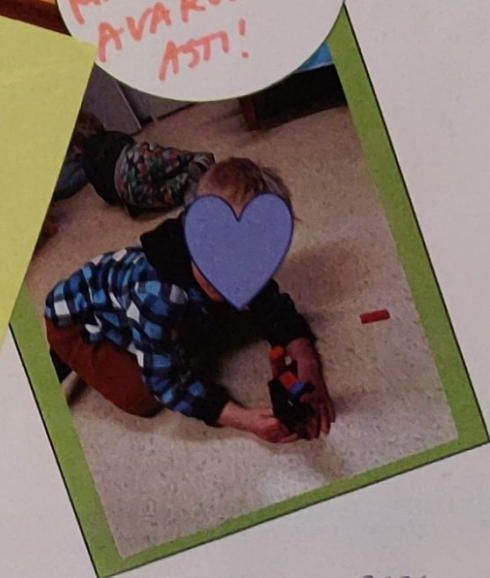
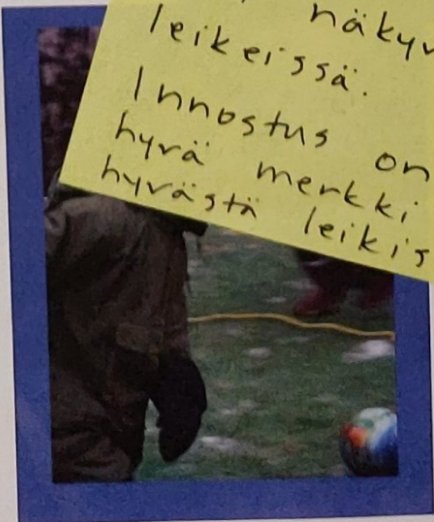
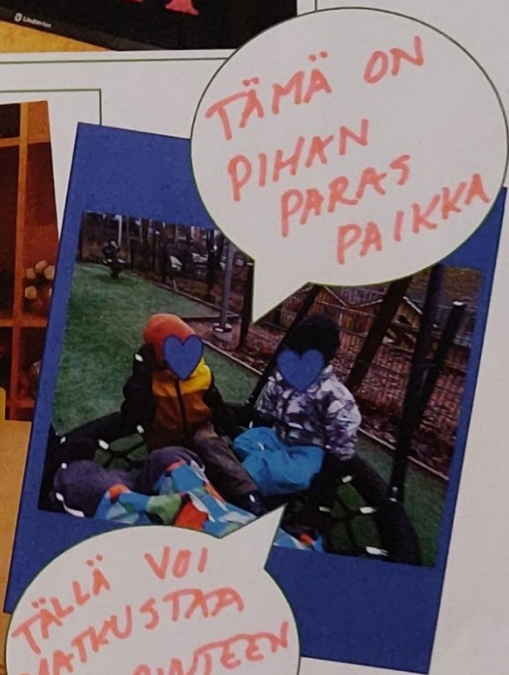
P: Sopiiko ett tää tiputti sen. Mennään takaisin aamuun mennessä. Sitte tää heitti itteesä pommin. Siitä sait.

N: Jooko et täl on raketti ja tää pystyy menee pitkin seinää.

P: Sopiiko et se oliki vaan puu. Mennään takaisin aamuun mennessä. Tipun myrkkysuohon! Ääääää!!

N: Suolaraketti lentää. Se pysähtyy a se ei huomannu et tää tulee.

P: Jos raketti osuu niin muuttuu suolaks.

LÄÄKÄRI,
ELÄINLEIKKI,
LEGOT, ULKO-
NA PELAAMI-
NEN...
NIITÄ ME
HALUttiin

TÄMÄ ON
PIHKAN
PARAS
PAIKKA

TÄLLÄ VOI
MATKUSTAA
AVARUUTEEN
ASTI!

Lasten toi-
veet näkyviin
leikeissä.
Innostus on
hyvä merkki
hyvästä leikistä

Lääkäripakki missä
 vois soida. Pehmolelut
 vois olla asiakkaita,
 tai vauvat.

Majoja,
 paljon
 majoja

Maja
 sohvan
 kulmaan

Takkaan
 leikkitali

Soittimien
 soitto on
 kivaa. Ja
 pianon soitto

LASTEN TOIVEITA JA AJATUKSIA PÄIVÄKODIN LEIKKIPAIKOISTA

Toiseen paikkaan
 kotileikki. Tykkään
 kun vaihdetaan
 huonekalujen
 paikkoja.

Maja
 nukkariin.
 Siellä vois
 leikkiä eläimiä.

Pöydän alla
 leikkiminen
 on kivaa

KOTILEIKKI JA
 NUKENVAUNUT

KIVOINTA ON LEIKKIÄ
 ELÄIMILLÄ, AUTOILLA
 JA PUHELIMELLA

Kotileikkihuoneeseen
 kauppaleikki tai
 prinsessalinna

KIVOJA
 LEIKKIPAIKKOJA

VOI LISÄTÄ TÄNNE AINA KUN MITÄ TULEE.

maaliskuu 2021

30

PYDÄ LASTA
MENEMÄÄN PÄIVÄ-
KODIN PARHAASEEN
LEIKKIPAIKKAAN JA
OTA SIITÄ KUVA.

TAI

PYDÄ LAPSI PAIK-
KAAN MISSÄ HÄN
EI MIELELLÄÄN
LEIKI. MITEN PAI-
KASTA SAISI MU-
KAVAMMAN?

TÄHÄN KUVIA PAIKOISTA
MISSÄ LAPSET MIELUITEN
LEIKKIVÄT.

OSA ON LASTEN ITSE
KUVAMIA!

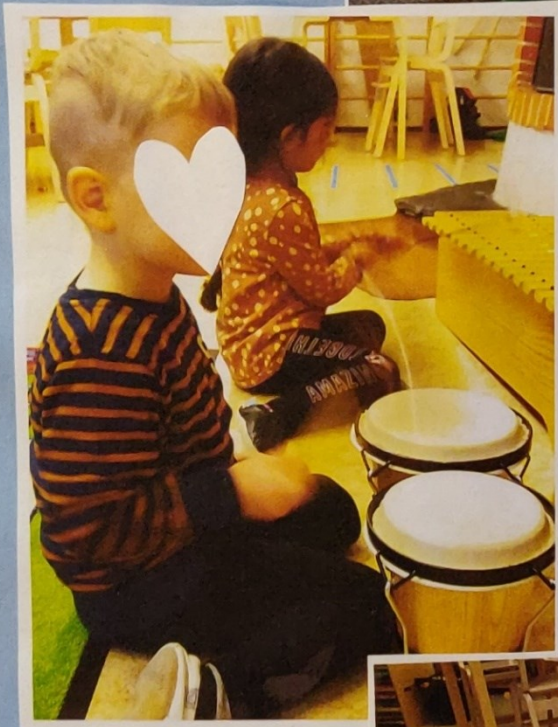
MISTÄ LAPSI
INNOSTUU?

31

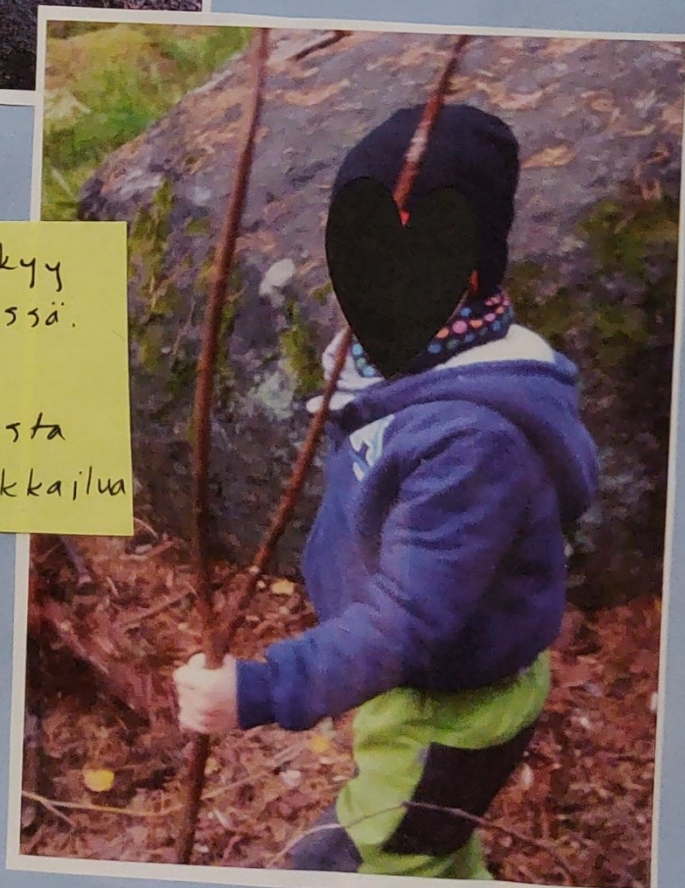
Näissä kuvissa
näkyvä ilo ja
onnellisuus.
(ellei kasvot olisi
peitettyinä)

Kun osallistu-
minen on vapaa-
ehtoista, näkee
kuka innostuu.
=> musiointia
useammin

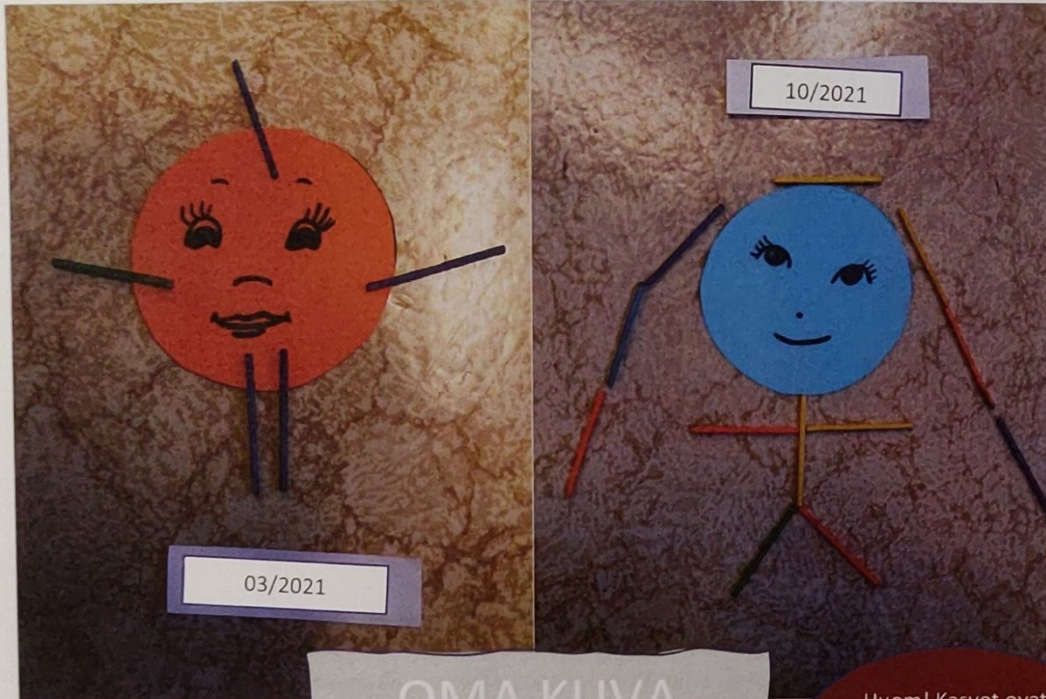

Luovuus näkyy
lasten leikerissä.
Tässä mm.
mopon korjausta
ja sähkömiekkailua

MINÄ OSAAN JA OPETTELEN

Missä lapsi on jo taitava? Mitä lapsi
opettelee ja missä hän tarvitsee
aikuisen apua? Mitä lapsi haluaa
itse oppia?

OMA KUVA
MAALISKUUSSA
2021 JA
ELOKUUSSA
2021

Huom! Kasvot ovat
aikuisen piirtämät.
Lapsi on vain
asetellut osat.

LAPSEN KERTOMANA: MITÄ OLEN OPPINUT?

OON JO 150
POIKA.
HALUAN OPPIA
KEINUMAAN
ITSE

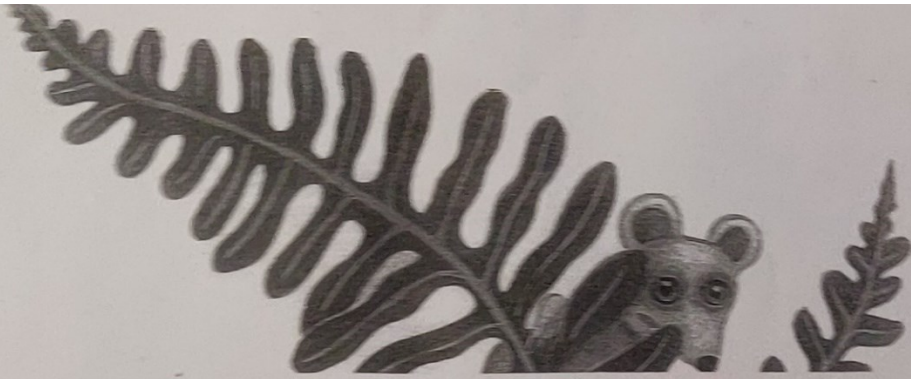
VÄHÄN MÄ
TARVISIN
KYLÄ
VAUHTIA

PITÄÄ VAAN
HARJOITELLA
JA
HARJOITELLA

SIT KUN
OPIN, NIIN
MÄ OPETAN
PIENEMPIÄ

VOISKO
JOKU
150MPI
OPETTA
MUA?

SIILI SII

6.10.2021

Siili meni myrkkysienen luokse ja sitten hän näki hiiren.
Siili syö matoa. Hiiri on sienessä ja se metsästä matoja.
Sitten sinne tuli leppäkerttu. Leppäkerttu kattelee
myrkkysieniä. Se syö sieniä.

Leppäkerttu leikkii siilin kanssa leppäkerttuhippaa.
Hiiri hyppää lehden päälle. Sit se menee puun alle
missä on sieniä. Siellä on lehtiä ja puita. Sit se syö sienet.
Kun ne on väsyneitä ne menee nukkumaan.

Tarinan kertoijina

KUN LAPSIA SADUTTA
SÄÄNNÖLLISESTI, VOI SA
NÄKYVÄKSI ESIM. KIELEL
SEN KEHITYKSEN.

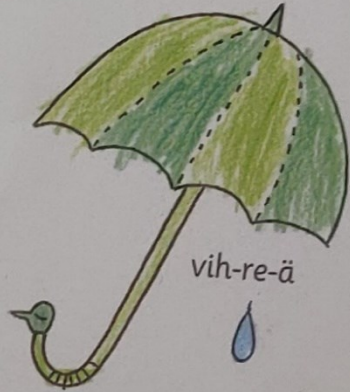

Sa-teen-var-jot

Vä-ri-tä sa-teen-var-jot oh-jei-den mu-kaan.

kel-tai-nen ja pu-nai-nen

vih-re-ä

si-ni-nen

vaa-le-an-pu-nai-nen ja val-koi-nen

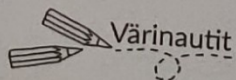
Tehtävä voi ju-
tehdessä voi ju-
tella lapsen kanssa,
ja havainnoida
mitä lapsi osaa.

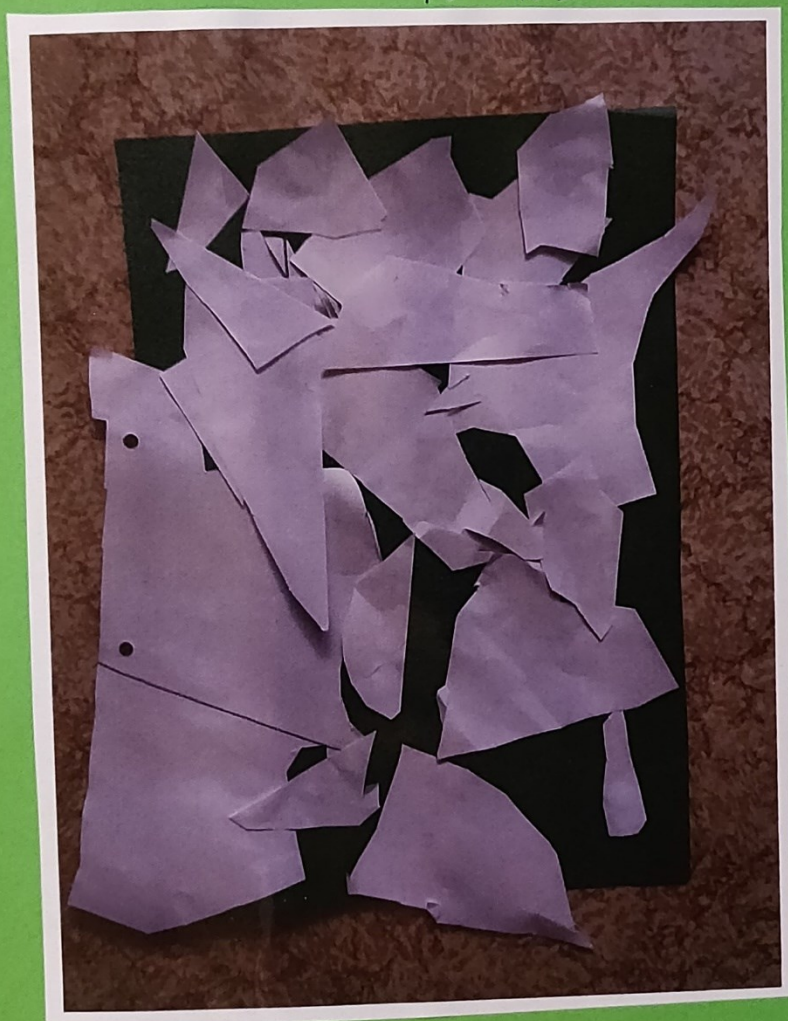
mus-ta ja o-rans-si

rus-ke-a ja vi-o-let-ti

10. 11. 2021

3v. leikkaus-
harjoitus.
Kun tämän te-
kee vuoden pääs-
tä, saadaan op-
piminen näkyväksi

LOKAKUU
2021

42

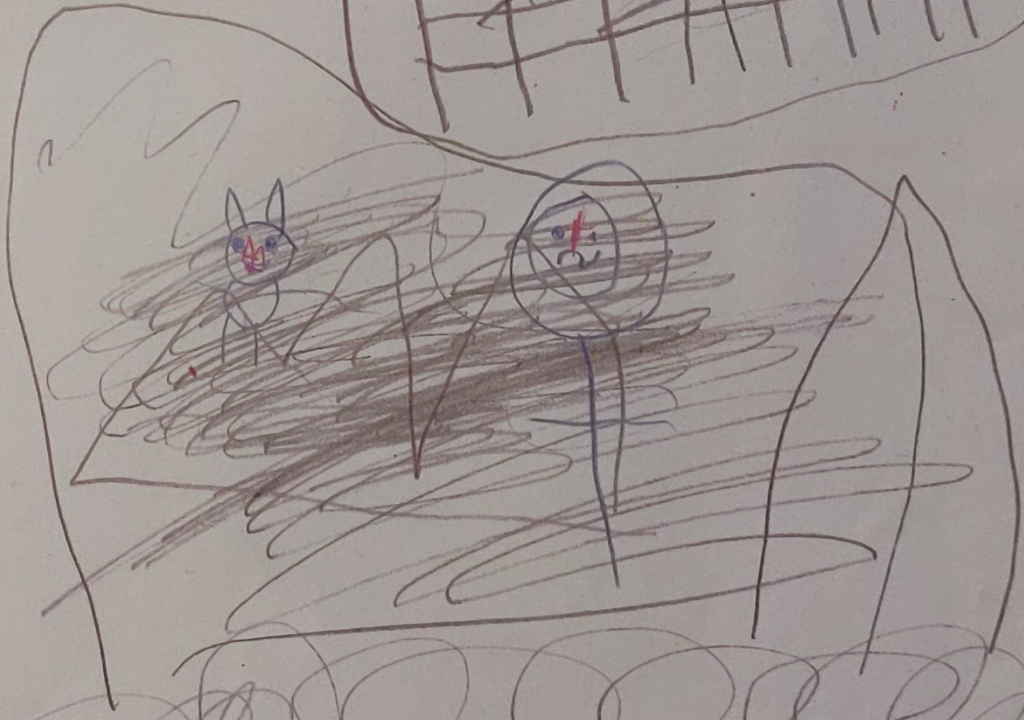
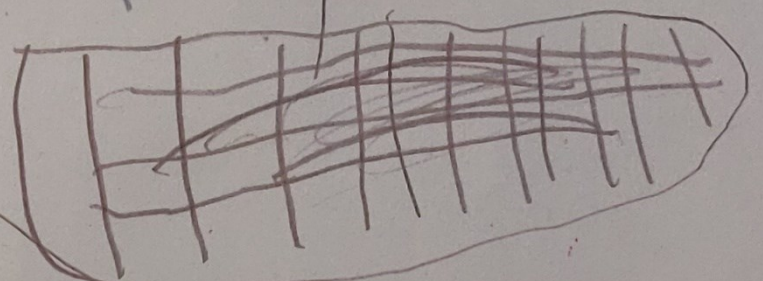
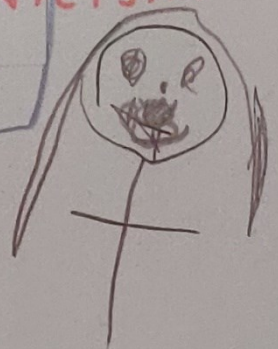
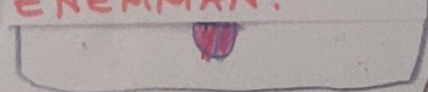
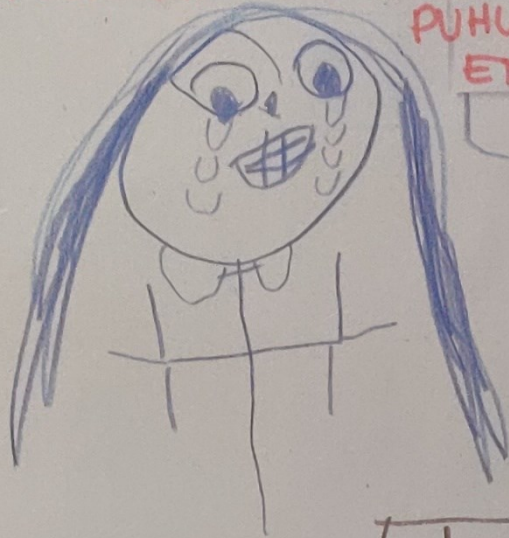
Tässä on mun kiukkuja.
Ne on mustia.

Oon suuttunut kun on
tallut ukkonen
Ja — on rikkonut mun
Bioniden.

Tunnetaitojen
harjoittelu
näkyväin muo-
toon.

DOKUMENTTIEN TARKASTELU
LAPSEN KANSSA ANTTA MAHDOLLISUUDEN
PUHUA ESIM. TUNTEISTA
ENEMMÄN.

43

Nää on rikkonut majan eikä pädstä
mua huoneeseen missä on mun
lempiunikaveri.
Silloin olen vihainen.

LOKAKUU 2021

8 7 6 5 7 3 2 1

OPETTELEN
NUMEROITA.
VÄHÄN KIUKUTTA
KUN EN OSAA
KAHDEKSA.

15.10.-21

TOIMINNAN DOKUMENTOINTI

Miten tiedotteista ym. toiminnan
näkyväksi tekemisen dokumenteista
saadaan pedagogisia?

NIITTYVILLOJEN TOUHUJA

kotileikki on kivaa

Ensimmäiset viikot olemme tutustuneet toisiimme

auto leikit

AUT

Olemme leikkineet uusien ja vanhojen kavereiden kanssa pihalla ja sisällä.

Aloimme valmistelemaan satupuuta. Minkälainenhan siitä tulee?

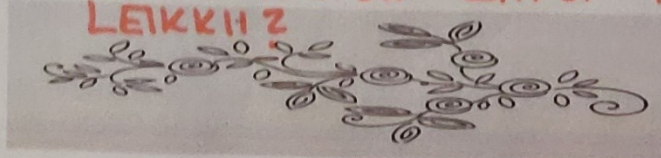

Poikia kiinnostaa ohikulkevat autot

PIIRTÄMINEN & VÄRITYS

VOIKO KUVISTA HUOMATA KENEN KANSSA LAPSI YLEENSÄ LEIKKI?

~~LASTEN~~ LASTEN SANDOIN.

Oli tosi kiva lauluhetki, normaali.
Pienten puolella laulettiin lauluja ja istuttiin
piitissä. Syksylauluja laulettiin.
Sit oltiin paketissa siis pahvilaatikossa.
Sen laulun nimi oli laatikkomummo.
Sitä voitais leikkiä ja laulaa uudestaan.

Ois kivaa laulaa vuodenaikalauluja, ja hämä-
häkkiä. Haluttais myös soittaa pianoa. (paitsi että
en osaa, sano ~~en~~)

APINALAULU OLI HAUSKA. SE KIIPESI PUUHUN JA
HEITTI KOOKOSPÄHKINÖILLÄ MUITA VASTAAN TULI-
JOITA.

LEIPURIHIIVASSA LEIVOTTIIN ISOJA PIENIÄ JA
KESKIKOKOISIA PULLIA.

Ja sitten vielä laulettiin se soittorasia.
siinä laulut taputetaan taskuun ja
laitetaan kippuraan.

TÄSTÄ HUOMAA MITKÄ
ASIAT OVAT OLLEET LAPSILLE
TÄRKEIMPIÄ.
LAPSI SAA MYÖS KOKEMUK-
SEN ETTÄ HÄNEN SA-
MUKSILLA ON MERKITYS!

OPPIMISEN ALUEET
NÄKYVIKSI

MAATAIDETTA 29.9.2020

Syksyisiä terveisiä Niittyvilloista

Syyskuu 2021

Viikko on taas vierähtänyt niin nopeasti että hyvä kun ollaan mukana pysytty. Tälläkin viikolla ollaan ehditty tehdä vaikka mitä.

Leikkiminen on tietysti ollut tärkeintä ja mieluisinta puuhaa, ja hienosti kaikki lapset ovatkin löytäneet leikkikavereita. Aikuisen avustamana harjoitellaan päivittäin leikkitaitoja, vuorovaikutusta ja vahvistetaan mielikuvitusta.

Olemme nimenneet kehon osia leikkien ja laulujen avulla. Opettelimme keuhkohallintaa liikkumalla eri tavoilla, esim kierimällä ja kyykkykävellen. Jalkapalloakin kerkesimme potkimaan. Pallon käsittelytaitoja voitte harjoitella kotonakin vaikka ihan vain heittelemällä palloa. Torstain jumpassa leikimme hernepusseilla ja muistelimme miten polttopalloa leikitään.

Syksyn saapumista olemme ihmetelleet kuuntelemalla tuulen suhinaa ja hanhiauran kaakatusta, katselemalla miten luonto on muuttanut värejään sekä haistelemalla raikasta syysilmaa. Läheisessä kirkkopuistossa syksyn saapumisen näki konkreettisesti, kun lehdet tippuivat puista. Kävelyretkellä leikkien ja ympäristön tutkimisen lisäksi opimme liikennesääntöjä (suojatie ja reunassa käveleminen), kiipeilimme kivien päällä ja puussa (omien taitojen mukaan) ja tasapainoilimme reunakivetyksellä. Monenlaisia taitoja harjoiteltiin täällä päivittäin ihan arkisissa tilanteissa.

ENSI VIIKKO:

Maanantaina ja tiistaina askartelemme ja maalaamme syksyisillä puun lehdillä.

Keskiviikkona aloitamme jokaviikkoisen tunnekasvatuksen, joka toteutetaan pienryhmissä. Pienillä lapsilla tunnekasvatus on aluksi tunteiden nimeämistä ja tunnistamista erilaisten leikkien, tehtävien ja tarinoiden avulla. Ensimmäisenä aiheena on ilo.

Torstaina jumpataan jälleen kalliosuojassa.

Perjantaina leikkipäivä, jolloin opetellaan aikuisen tukemana leikkimään välillä muiden kuin parhaimpien kavereiden kanssa.

MUUTA: Vasu-aikoja voi kysellä ja varalla. Toiveita toimintaan voitte edelleen esittää.

Ihanaa ja pirtsakkaa viikonloppua.

MITÄS KAIKKEA ME OLLAANKAAN TEHTY TÄLLÄ VIIKOLLA? MITÄ LASTEN MIELEEN ON JÄÄNYT? MIKÄ OLI KIVAA, MITÄ VOITAIS TEHDÄ UUELLEEN?

KALLIOSUOJASSA JUMPPAAMASSA 29.9

- MEILLÄ OLI JUMPPARATA. SIINÄ OLI TASAPAINOA PENKILLÄ.
- SITTEN PITI HYPPIÄ TÄNNE JA TÄNNE SEN PENKIN YLI.
- KÄVELTIIN PYÖREITTEN JUTTUJEN (tuntopalat) PÄÄLLÄ.
- PATJALLA TEHTIIN KUPERKEIKKAA JA
- KÄSILLÄ SEISON TAA JOS HALUSI.
- TASAJALKAA HYPITTIIN ESTEIDEN YLI
- NOIDAN PATAA LEIKITTIIN. SIINÄ PITI SAUVALLA KOSKETTA JA SIT PITI SAMMAKON LOIKILLA MENNÄ PATAAN. SITTEN PELASTUU JA VOI JATKAA JUOKSUA. VOI OLLA MYÖS KARHUJA JA RAPUJA.
- LIMA HIPDAA
- VIIVAHIPDAA. SIINÄ PELASTUI KIVI-SAKSET-PAPERI-LEIKILLÄ. EI HAITANNUT VOITTIKO VAI HÄVISIKÖ.
- LOPUSSA SAATIIN JUOSTA JUOKSU-RADALLA.

LAPSEN OSALLISUUS NÄKYVIIN.

UIMAKOULUVIIKKO
7.-11.9.2020

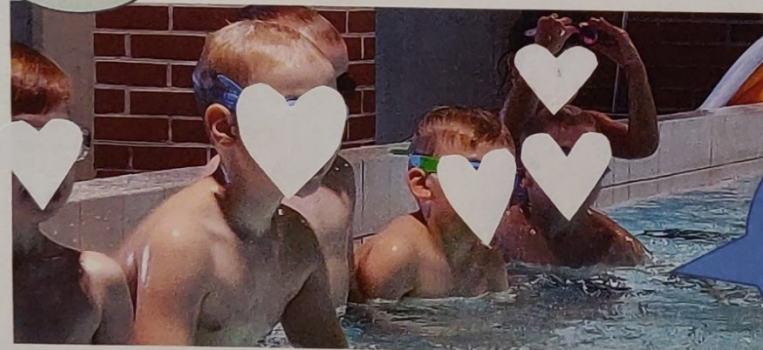
KIVAA!

HAUSKAA
MENNÄ
BUSSILLA
UIMAAN

JEE!

SELKÄUINTI
OLI TOSI
VAIKEETA

EI OLLUT
KUIIN
HELPPOO

MITÄ NYT
TEHDÄÄN?
MENNÄÄN
PÖTKÖLLÄ

MINÄ OSAAN
TÄMÄN

TÄÄ ON
HELPPO
JUTTU

VIIKKO 34

MINÄ JA MEIDÄN YHTEISÖMME

OLEMME TÄLLÄ VIIKOLLA
OPPINEET MM MITEN
PÄIVÄKODISSA TOIMITAAN.

JONOTTAMINEN JA VUORON
ODOTTAMINEN SUJUU JO
HIENOSTI.

PÄIVÄRYTMI ON TULLUT
TUTUKSI.

OLEMME PELANNEET
ERILAISIA LAUTAPELEJÄ JA
OPETELLEET NIIHIN LIITTYVIÄ
SÄÄNTÖJÄ.

LEIKIT UUSIEN KAVEREIDEN
KANSSA SUJUVAT JO HYVIN.

ILMAISUN MONET
MUODOT

TIEDOTTEISTA VOI SEURATA
MILLÄ OPPIMISEN ALUEILLA
OLEMME OLLEET!

OSALLISUUS PROJEKTEISSA

PROJEKTIN KULKU LASTEN
AJATUKSISTA TOTEUTUKSEEN JA
SEN PÄÄTÖKSEEN. Mitä opittiin?
Miten lasten toiveet tulivat
huomioituiksi?

TÄSTÄ KAIKKI ALKOI.....

SIILI JA KAVERIT

OLIPA KERRAN PIENI SIILI JOKA ASUSTI METSÄN ONKALOSSA. SIILIN NIMI OLI PIIKKI.

SE JOI LÄTÄKÖSTÄ VETTÄ.

SIL EI OO KAVERII JA SE NÄKI KAVERIN, MUT SE EI USKALTANU MENNÄ PYYTÄÄ SITÄ KAVERIA.

SIELLÄ METSÄSSÄ KASVOI TOSI TOSI TOSI PALJON KUKKIA. SIILI TUNNISTI NE HYVIN, KOSKA SE OLI PUUTARHASIILI. YKSI KUKISTA OLI SINIKELLO.

PIIKKI-SIILI TAPASI YHDEN YSTÄVÄN, PANDAN, JA MENI ROHKEASTI PYYTÄMÄÄN KAVERIA. PANDA KERTOI ETTÄ SILLÄ ON YKSI TOINEN KAVERI JOKA OLI PONI. PONI OLI SEN OMASSA KODISSA, JA SE TULEE NYT HETI SAMANTIEN KUKKANIITYLLE.

HEPPA JA NE KAIKKI OLI KAVEREITA JA NE LEIKKIVÄT YHDESSÄ. NE LEIKKIVÄT HIPPAA, KUNNES NE MENI SYÖMÄÄN.

YHTÄKKIÄ KAVERUKSET KUULIVAT JONKUN ÄÄNEN: TUM TUM TUM, JA NE ALKOI PELKÄÄMÄÄN. SE OLI AVARUUSALUS. NE HYPPÄSIVÄT AVARUUSALUKSEEN JA MENIVÄT SILLÄ LEIKKIPUISTOON. AVARUUSOLIOTKIN LASKEUTUIVAT SINNE JA MENIVÄT JUOMAAN PIRTELÖÄ.

KAVERUKSET JUOKSIVAT KOTIINSA NIIN NOPEASTI KUIN PYSTYIVÄT JA KERTOIVAT ÄIDILLE AVARUUSOLIOISTA. ONNEKSI AVARUUSOLIOITA EI OO OLEMASSA. NE OLI VAAN UNTA.

SEN PITUI NEN SE.

KERTOIVAT 30.8.2021

SATU JATKUI MYÖHEMMIN.....

KUKKANIITYLLÄ ASUU MYÖS
PIENIÄ KEIJUJA, JOTKA
TYKKÄÄVÄT TANSSIA JA
KIIPEILLÄ KUKASTA TOISEEN.

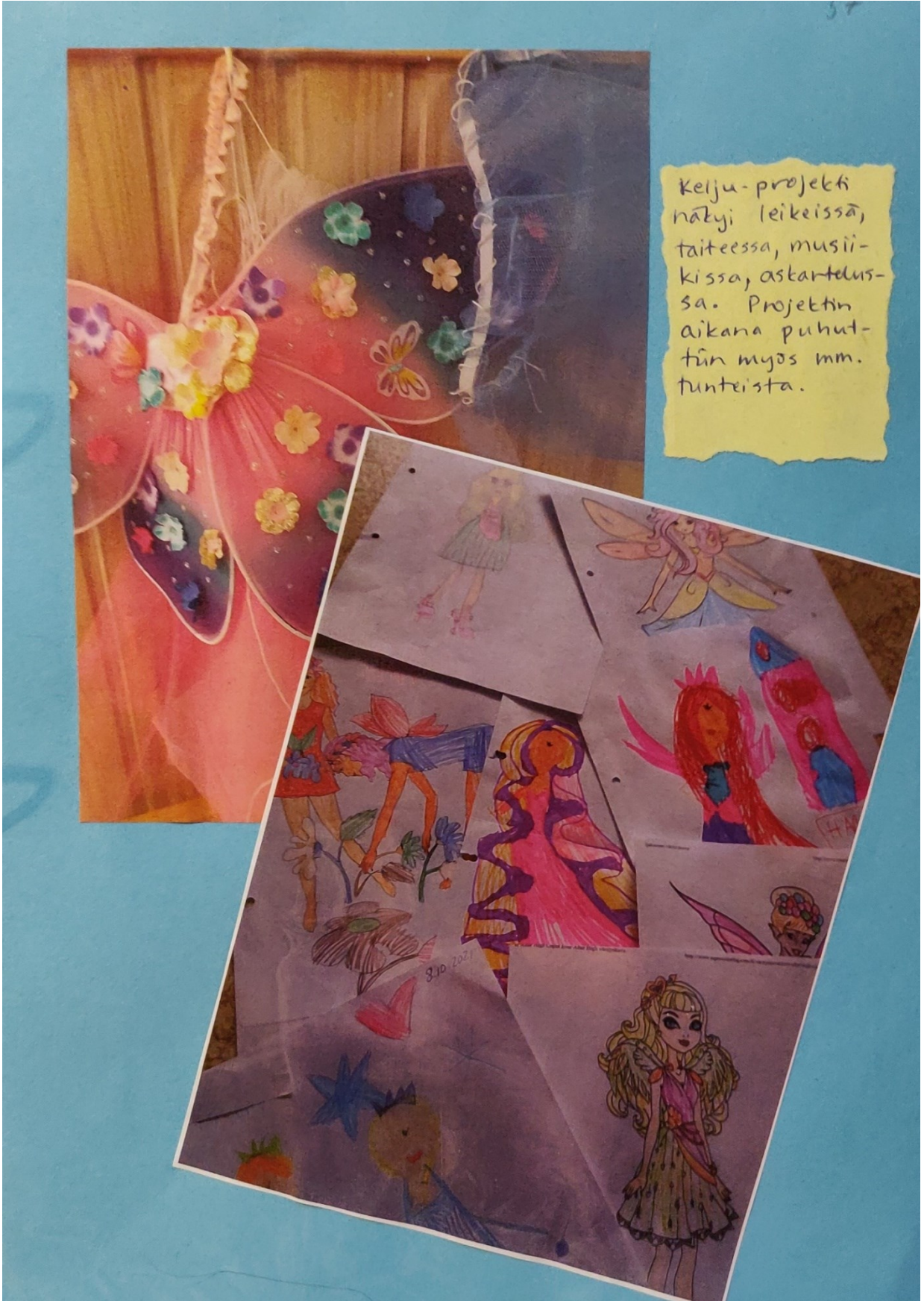

ETSINTÄKUULUTUS!

PONI ON
KADONNUT!

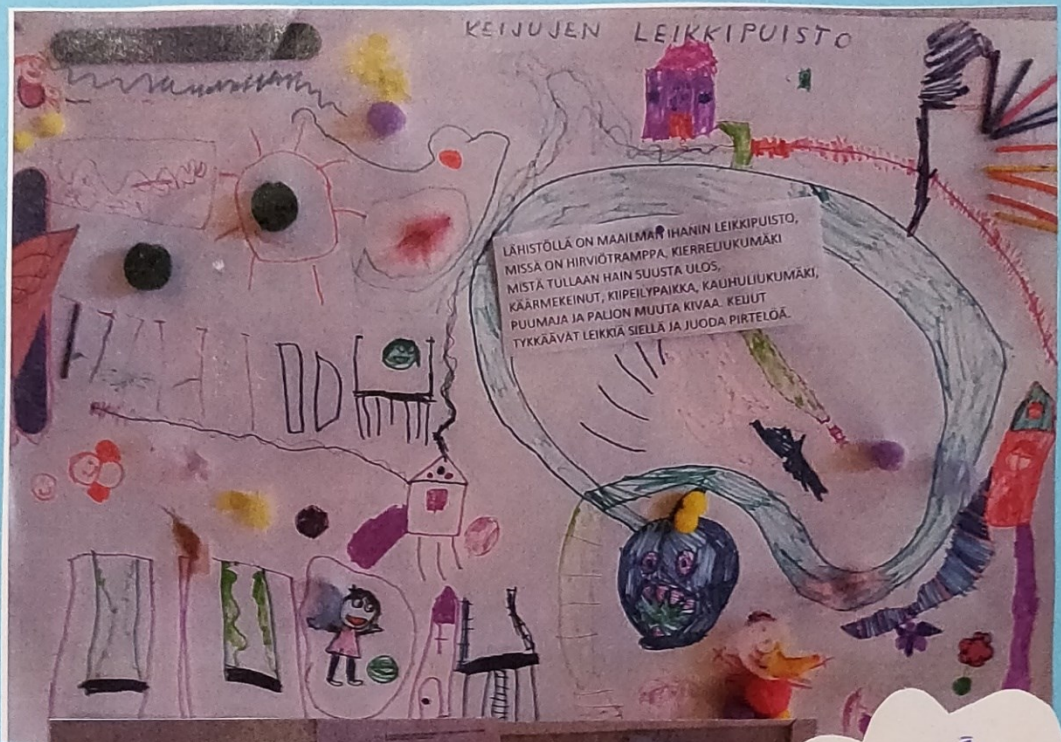
PANDA JA SIILI
OVAT HUOLISSAAN.

PANDA JA SIILI OVAT SURULLISIA KOSKA PONIA
EI OLE LÖYTYNYT. KEIJUT NÄKI NE YSTÄVYKSET
NIIN NE MENI LOHDUTTAMAAN. EHKÄ SE PONI
ON MENNYT LOMALLE TAI RETKELLE, TAI
KIERTELEMÄÄN MUITA PÄIVÄKOTEJA.

37

Keiju-projekti näkyi leikeissä, taiteessa, musiikissa, astarteudessa. Projektin aikana puhuttiin myös mm. tunteista.

LÄHISTÖLLÄ ON MAAILMAN IHANIN LEIKKIPUISTO,
MISSÄ ON HIRVIÖTRAMPPA, KIERRELUUKUMÄKI,
MISTÄ TULLAAN HAIN SUUSTA ULOS,
KÄÄRMEKEINUT, KIIPELYPAIKKA, KAUKULIUKUMÄKI,
PUUMAJA JA PALJON MUUTA KIVAA. KEIJUT
TYKKÄVÄT LEIKKIÄ SIELLÄ JA JUODA PIRTELÖÄ.

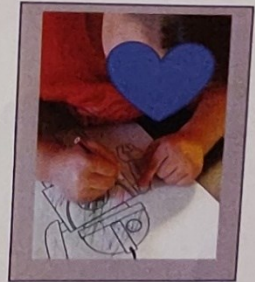
TÄRKEINTÄ
OLI LASTEN
OSALLISUUS JA
TOIMIJUUS.

PROJEKTIIN OSALLISTUIVAT
NE LAPSET KETKÄ SIITÄ IN-
NOSTUIVAT.

61

ELO -
→
LOKA-
KUU
2021

ROBOTTIPROJEKTI

AVARUSSEIKKAILU

Lapsi { Löydettiin mysteerejä metsästä.
Sellasia kiviä kiven päällä.
Ja sellasia merkkejä, höyhen ja
sellasia aakkos juttuja. Aakkoset oli
avaruuskieltä. Sit löydettiin avaruus-
alus ja otettiin ihan ite kuvia. hienoista
paikoista.

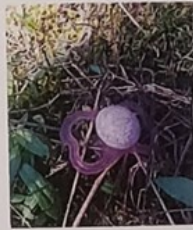
PROJEKTIN AIKANA JA SEN
LOPUSSA LASTEN KANSSA VOI
JUTELLA DOKUMENTEISTA.
LAPSI VOI KERTOA ESIM. MIKÄ
OLI KIVAA, MIKÄ JÄNNITTÄVÄÄ
TMS. OLIKO JOKU VAIKEAA?
HALUAISIKO LAPSI TEHDÄ JOTAKIN
UUELLEEN?

☐ φ * || ° φ

▽ ○ ○

Eräällä metsäretkellä lapset löysivät "johtolankoja" ja kepeillä kirjoitetun sanan APUA. Tästä lähti kaikkien mielikuvitukset laukkaamaan, ja olemme päätelleet että joku olento avaruudesta tarvitsee apuamme. Mitä, miksi, missä? Sitä emme tiedä, mutta lapset ovat ainakin todella innostuneita avaruusteemasta. Lapsia kuunnellen ja pieniä johtolankoja heitellen seuraamme heitä avaruusmatkalle, jonka määränpäättä kukaan ei vielä tiedä. Pysykää te vanhemmatkin kuulolla, ehkä teitäkin tarvitaan.

JOHTOLANKOJA???

NIITÄ LÄHDETTIIN
SEURAILLEMAAN
JÄNNITYKSELLÄ.....

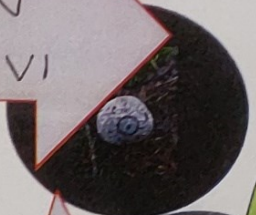

AVARUSSEIK-
KAILU METSÄ-
RETKELLÄ

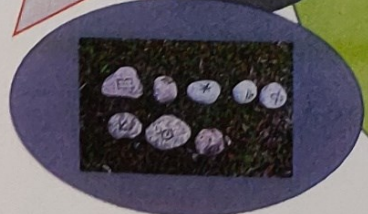
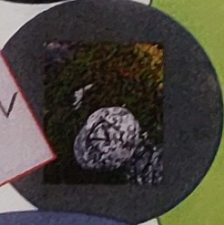
ELLU LÖYTYI.
ELLU PUHUI
AVARUUSKIELTÄ

SE ON
A-KIVI

AVARUUDEN
KIVIA

LAITETTIIN KIVET
OIKEIN PÄIN.

METSÄSSÄ OLI AVARUUS OLI O-
JUTTUJA. SEURATTIIN KIVIA,
KIVI OLI KIVEN PÄÄLLÄ
SITTEEN RATKAISTIIN VIESTI.
ELLU ALKOI TAA S PUHUMAAN.